

ELOFIZETÉS

BELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 i.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryfttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesített
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szerda, május 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vita a földművelésről.
- A Benold közgyűlése.
- Jogászok ünnepe.
- A választójogi gyűlés.
- Az aradi román zsinat.
- Aradiak Amerikában.
- Hieronymi nagybeteg.
- Megegyeztek
- Nászut a halálba.

Az aradi próbálkozás

Arad, május 2.

Az, hogy vasárnap délután olyan kevesen — a népgyűlés fogalmához mindenesetre kevesen — voltak a Szabadság-téren s hogy ez a kevés ember percről-percre aprózódott a lélek nélküli, részben közhelyes, részben pózoló beszédek hatása alatt: az nem a választójog, az általános választójog hibája. A népjogok kiterjesztése a legszobt eszmék egyike, s nem tehet arról, hogy ügyetlen vagy ravaszkodó protektorai vannak, akik nem olyankor foglalkoznak vele, amikor az ideje a legalkalmasabb, hanem amikor a maguk céljai kívánják. Ok azt mondják, hogy a választójog reformja sürgős. Lehet, hogy valóban az; de mintha inkább nekik volna sürgős, hogy azzal foglalkozzanak: nekik, tudniillik a Justh-pártnak, akik a rosszul játszott, üres ellenzéki séget így, a szociáldemokrata párttól kölcsönvett tartalommal akarják megtölteni.

Gyöngye, szintelen volt ez a demonstráció, a Justh-párt választójogi hadjáratának első parádéja, a Justh-

párt és a szocialisták szövetségének első nyilvános bemutatkozása. Olcsó szójárással azt lehetne mondani: az aradi szabadság-tér sok embert látott már, de ilyen keveset ritkán. Az emberek önkéntelenül is összehasonlítást tettek a másik választójogi meetinggel, a melyet Kristóffy Józseffel rendeztek Aradon s az összehasonlítás a multkori népgyűlés javára ütött ki. A mi ott volt: az tömeg volt, a tegnapelőtti csak vasárnap délutáni közönség. Kik maradtak el? A munkások? A választójog polgári hívei? A Justh-pártiak? Nem tudjuk, s nincs is okunk, hogy kutassuk. Bizonyos azonban, hogy a milliók jogaiért való tüntetésnek szinte paródiája volt az az alig ezer-kétezer ember (jóakarattal megolvassva), aki a népgyűlés közönsége volt. Aki igazan híve az általános és titkos választójognak, joggal mondhatta a földühödött öreg Toldival: „Máskor pedig e szent jelnek — ha erőtok nem felel meg — békét hagyjatok!”

E külsőségek mellett egyéb is alábbszállította a népgyűlés sikerét, jelentőségét, erejét. Meglátszott, hogy a Justh-párt mennyire alkalomszerűen, s avatatlanul foglalkozik a választójog programjával. Magának a vezérnek, Justh Gyulának egyébként kegyetlenül lapos beszéde illusztrálta ezt. Amialatt azt bizonyítgatta, hogy a függetlenségi párt és ő milyen régóta össze van nőve a választójoggal, maga csak azokat az érveket tudta a választójog mellé sorakoztatni, a melyeket a kezdő szociológusok is régen elkoptattak, s

oly ügyetlenül börtorkált az egyébként se friss statisztikai adatok között, mint a ki először jár közöttük. Az embernek eszébe jutott a vidéki redakció egy esete, a mikor a szerkesztő meghagyja a munkatársnak, hogy írjon kareolatot a bitumenekről. A munkatárs megteszi, s mikor átadja az öt oldal kéziratot, azt mondja: „de most már kérem szerkesztő ur, mondja meg nekem, hogy kik azok a bétumenek? — Justh Gyula is, hónapok óta kötözködve a választójog mellett, ugy látszik, idejét érezte, hogy átszóljon a választójogi ligásokhoz: „de gyerekek, hadd tudjam végre én is meg, mi az a választójog!”

Annyira hangulattalan volt a népgyűlés, annyira különváltak az állítólag egybeforrott és szövetségbe ölelkezett érzelmek, hogy a jobb szónokok hírében álló hírességek beszédeit is megviselte. A szónoki eseményeket lesők, Batthyány és Justh beszédeit átszenvedve, érdeklődéssel várták Bakonyi Samu, Jászi Oszkár s a többi jőnevűek beszédét. S akik egyébkor bizonyára helyt állanak ezeknek a várakozásoknak, most csak banalításokat és vastagszavakat mondtak. A szerep volt-e új, vagy a környezet? Bizonyos, hogy ilyen gyöngye hatással ritkán szóltak. A beszédek vége felé egy, a mely legalább az eredetiség zománcával dicsekedhetett. Így valahogy szólt: „Makó hagymakoszoruzta földjén...” Ez a hagyma nem volt az egyedüli zöldség a népgyűlésen, de ugy illett ahhoz, mint a demokrácia pipacsa, a

Utánam.

(Három felvonásos színmű. Irta: Henri Bernstein. Fordította: Biró Lajos. Bemutató előadás.)

A modern francia színműirodalom három Henrije közül kétségtelenül Bernstein a legtehetségesebb színpadi ezermester. A Henri Lavedan és Henri Bataile szellemessége és analitikája mélyebben szántó, mint Bernsteiné, de viszont a közönség pszichológiájára való sikeres számításban Bernsteiné a korona. Azzal a raffinériával, amelyikkel Bernstein tudja a színpadi helyzeteket beállítani, egyetlen szerző sem dicsekedhetik, mintha arithmetikailag működne az agyveleje, olyan kiszámítással helyeződnek el darabjaiban az idegkorbácsoló jelenetek; nem fordulatos, nem meglepetésszerűen, hanem minuciózus pontossággal. És éppen ebben van Bernstein darabjainak sikere, sikereinek magyarázata. Nálánál sokkal nagyobb szellemekkel rendelkezik a francia litteratura, de zseniálisabb színpadtechnikussal nem. És sajátos jelenség, hogy a három ünnepezt francia szerző munkái között szoros eszmei kapcsolat van. Lavedan megírja a Visszatérés Jeruzsálemről című darabját, amire Bernstein Izraelje a felelet. Bataile Balgaszüzét nyomon követi az Utánam és ha a logikus egybevetés eredményét nézzük, hát azonnal rájövünk, hogy az Utánam két férfi alakja pandanja a Ba aile

két nőalakjának, akik mindegyike a szeretett személyért küzd és ahol mind a két esetben egyforma a megoldás.

Most azonban csak Bernsteinnal és tegnap bemutatott darabjával akarunk foglalkozni. A párisi nacionalista tüntetések áldozatául esett Aprés moi val, Bernsteinnak legújabb és leggyengébb darabjával. A darab meséje, mint a legtöbb Bernstein-féle darabé, cseppet sem szövevényes, egyszerű, röviden elmondható mese és éppen abban nyilatkozik meg a szerző zseniálitása, hogy a legegyszerűbb mese keretében is annyi meglepő fordulatot tud belehelyezni, mint senki más a modern szerzők közül.

Bourgade felesége és Aloy James, a Bourgade cégtársnőjének fia szeretik egymást. A szerelmesek ép azon az éjszakán vallják meg egymásnak mélységes, nagy szerelmüket és lesznek egymáséi, amelyik éjszakán Bourgade teljesen megsemmisülve testben-lélekben megtörve bevallja James anyjának, hogy meglepő, tönkretette őket és a rettenetes pusztulásból immár semmi sem menthető meg. Ezen a fatális éjszakán, semhogy börtönbe kerüljön, Bourgade öngyilkosságra határozza el magát. Epen a tükör előtt ül és homlokára illeszti browningját, mikor mögötte kinyílik az ajtó, mely Bourgade láttára hirtelen bezárul. A feleség riadt vissza, a férj láttára. Bourgade leteszi a revolvert, behívja a feleségét és hajnali fél három lévén, feleségének rejtélyes éjszakai fenmara-

dását tárgyalva, az asszony bevallja, hogy megcsalta. Azaz, amikor vallatja az asszonyt, hogy az elárulja szerelmesének nevét és jogaira hivatkozva választ követel, Irén mélységes megvetéssel mondja többek között:

— Hát azt hiszi, hogy a maga jogai és a világ ítélete és az illem visszatudott volna egyébként tartani. Egyetlen egy napra sem!... A házasságnak kezdetén meg volt még a hittem... De nem sokára isten nem őrzött többé. Magától kaptam egy másik vallást: a maga becsületének a vallását! A maga becsülete!... Milyen szépen tudott róla beszélni!... Oh, ne vádoljon engem az árulással! Mi kvittek vagyunk!

Ez az. A tolvaj, sikkasztó férfi, és az elbukott nő között nincs helye a szemrehányásoknak. De Bourgade nem nyugszik. Egyelőre elhalasztja az öngyilkosságot. Meg kell tudnia, hogy kicsoda a felesége kedvese? Reggelre kelve azt is megtudja. Eljön hozzá James, hogy bünbocsánatot hozzon családjá tönkretevőjének. Bourgade boldog és végkép lemond halálos terveiről, elhatározza, hogy feleségével együtt száműzetésbe megy. Ekkor elárulja magát James. Bourgade élete nagy pusztulása közömbös rá nézve, de Irént nem engedi magával vinni.

Most jön az asszony. Némán megtörtén nézi a viaskodó feleket. Az érte nalalós gyűlöletben égő két férfit, akinek minden mindegy,

népjog kokárdája a Justh-párt kabátján, amelyen még rajta van a bankügy lehervadt szegfüjének nyoma.

Vita a földművelésről.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, május 2.

Berzeviczy Albert elnök az ülést negyed tizenegykor megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja a horvát országgyűlés átiratát, amelyben Neumann Károly halála fölötti részvétét megköszönik. Bemutatja továbbá a kassai patronage-egyesület megbízó levelét.

Következik a földművelésügyi költségvetés tárgyalása. Első szónok

Telegdy József: Visszautasítja Mihályi Tivadar azon állításait, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a magyar közigazgatást a külföld előtt kompromittálják. Ezután áttér a földművelésügyi tárca egyes tételeire. Felakarja hívni a miniszter figyelmét a szárazság elleni védekezés fontosságára. Amerika megmutatja a módot, amellyel védekezni lehet a szárazság ellen. Ezt a módszert Magyarországon is meg kell honosítani s e célból kéri a minisztert, hogy a kolorádói kongresszusra küldjön ki magyar gazdákat, akik a mesterséges öntözési szisztémákat tanulmányozzák. Az állami birtokokon a kísérleti állomások felállítását szorgalmazza. Majd a legelő-kérdéssel s ezzel kapcsolatban a husdrágasággal és az állattenyésztéssel foglalkozik. Első sorban a legelőket kell javítani, amelyeket ezer esztendeje nem javítottak, pedig egy kis befektetéssel nagy eredményeket lehet elérni. Elmondja azokat az olesó módokat is, amelyek segítségével a legelők javítása lehetséges. Követeli az erdőtervény revízióját, amelyet olyképen vél megvalósítani, hogy a kötött birtokon is lehessen közlegelőt létesíteni. Ilyképen egy legelőtörvényt is meg lehetne valósítani, amely törvényileg biztosítaná a közlegelőknek a közlegelőket. Tiltakozik a kötött birtok felszabadítása ellen. Bizalommal viseltetik a kormány iránt s a tételt elfogadja.

Herczegh Sándor: Helyteleníti, hogy a földművelésügyi tárcára oly kis tétel van beállítva a költségvetésbe. Nálunk rosszak a birtokelosztási viszonyok. Nem osztja Bornemissza azon felfogását, hogy a nép nem a nyomorúság miatt vándorol ki. Lehet, hogy a tótokat a gazdasági vágy hajtja ki Amerikába, de a becsületes egyszerű dunántúli magyar népet bizony a földinség és a rossz birtokelosztás űzi ki az országból. Az állattenyésztés fejlesztése tekintetében konstatálja, hogy azok az ígéretek, amelyeket a balkáni kereskedelmi szerződések

tárgyalása alkalmával tett a kormány, alig valósulnak meg. Az állategészségügy fejlesztését illetően kívánja a bevált oltószerek kötelező és ingyenes alkalmazását. A Dráva-szabályozást sürgeti, mert még a határ nincs megállapítva. A gazdasági oktatás alapos reformálása igen szükséges, különösen a földművelőiskolákat kell népszerűvé tenni. A földtani intézet működése igen helyes, csak hogy ezt is népszerűbbé kell tenni. A költségvetést nem fogadja el, hanem határozati javaslatokat terjeszt elő a mezőgazdasági kamarák felállításáról és az oltószerek kötelező és ingyenes alkalmazásáról. (Élénk helyeslés.)

Latinovics Pál: Kevésnek tartja azt az összeget, amellyel a költségvetés a földművelésügyi tárcát dotálja. Jobb befektetés az adóalanyokat illetően alig van, mint az a pénz, amit az állam a földművelés segítségére fordít. A kisbirtokosoknak a latifundiumok ellen fölhozott panaszaira megjegyzi, hogy meggyőződése szerint ötven év múlva a farmrendszerű gazdálkodás lesz nálunk otthonos. Én például egy kis ezerholdas birtokomat bérebeadtam a kisbirtokosoknak, nagyon meg vagyok velük elégedve, pontosan fizetnek s a bérösszeget föl is emeltem. (Derűtség.) Belterjesebben kell gazdálkodnunk, amint eddig. Arra kéri képviselő társait, legyenek rajta, hogy a nép vagyonosodjék, hogy pénz legyen a bugyallárisában. Mert tyúk úgy is van levesében, sokszor hétköznapi is. A kormány iránt való bizalomból elfogadja a költségvetést

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti. Szünet után Baross János a birtokpolitikai kérdésekkel foglalkozik s különösen a hitbizományok kérdését taglalja. Itt egy konzervatív és egy radikális felfogás küzd egymással. A radikális felfogás egészen el akarja törölni a hitbizományokat, a másik pedig az eddigi érintettségében akarja fenntartani. Foglalkozik a hitbizományok történetével és jogi természetével. Nem az a baj, hogy a hitbizományok az országnak igen nagy területét foglalják el, hanem az, hogy latifundiumok vannak hitbizományokként lekötvé. Ez az állapot sok szociális bajnak a forrása. Határozati javaslatot nyújt be és ebben indítványozza, hogy küldjön ki a képviselőház egy 21 tagú bizottságot, amely az 1827: VIII. t.-oz. alapján kiküldött magyar országos bizottság munkálatai alapján és az újabb jogfejlődés és az ország jelenlegi gazdasági, szociális és nemzeti viszonyainak figyelembevételével készítse elő a magyar hitbizományi jog szükséges reformját.

Az elnök a vitát félbeszakítja és az ülést két órakor bezárta.

A véderőjavaslat beterjesztése. Budapestről jelentik: A véderőreformról szóló törvényjavaslatot május 10-ike körül fogják benyújtani a Házban.

A Benoid közgyűlése.

(Egy év eredményei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

A Benoidgyár részvénytársaság vasárnap délelőtt tartotta meg ötödik évi rendes közgyűlést, a részvényesek nagy érdeklődése mellett. A részvényesek több ízben kifejezést adtak elismerésüknek a kitűnő üzleti eredményért, amely az igazgatóságnak, és az ügybuzgó, nagy szak tudású Lészay Ottó vezérigazgatónak köszönhető.

Sármezey Endre igazgatósági elnök nyitotta meg a közgyűlést és a jegyzőkönyv vezetésére Mandl Vilmos dr. kérte fel. Lészay Ottó vezérigazgató az igazgatóságnak nagy szakértelemmel és körültekintéssel elkészített jelentését olvasta föl, amelyet alább azó szerint közlünk:

(Az igazgatóság jelentése.)

Tisztelt Közgyűlés! Eseményekben gazdag, a társaság fejlődésére nagy kihatással volt az elmúlt 1910. év. Az építkezési kedv fellendülésével a társaság foglalkozási ágai, melyek az építkezésekkel összefüggnek, szintén erősen voltak igénybevéve, úgy, hogy a múlt évben beállott az az eset, hogy a társaság közel 1/4 millióval kevesebb munkát effektuált, mint a mennyi megrendelés beérkezett. A fejlődés oly rohamos volt, hogy részben szakmérnökök és szakmunkások hiányával küzdöttünk. Az építkezések minden más ágában is jelentkeztek hasonló zavaró körülmények, így nagy volt a téglai hiány és a lakatosok, asztalosok s egyéb mesteremberek sem kaptak kielégítő számú munkást az elvállalt munkák elkészítésére. A mi szállítóink is feletten pontatlanul s nehezen tudták a szerelésekhez szükséges anyagot s árúkat az általános nagy igénybevétel miatt leszállítani. Ez a hirtelen fellendülés az építkezéseknek, melyre senki berendezkedve nem volt, vált okozójává azon általános ténynek, hogy a múlt év folyamán Magyarországon újszólván egy ház sem készült el határ-időre, melynek következményeként az építkezések előrehaladásával szorosan összefüggő szerelési munkáink is részben eltolódtak, illetve folyó évre átirva lettek. Ilyen általános rossz munkási viszonyok és anyagbeszerzés mellett vezette be a társaság legnagyobb sikerrel új üzletágát: a központi fűtés szerelését. E téren az említett nehézségeken kívül, fölmerült előítéletet is le kellett győzni, úgy, hogy a mondottakat tekintetbe véve, igazán fényes eredménynek kell tekintenünk, hogy ezen új üzletág felállításának első évében 240.000 korona értékben kaptunk megrendeléseket. Ezen munkálatoknak a múlt évre eső részét cca. 150.000 korona értékben sikerrel be is fejeztük. A múlt év legérdekesebb s legnagyobb vállalkozása a Krassó-Szörény vármegyei központi egészségügyi berendezése volt. Ezen 300.000 koronás munkálatokra kiirt pályázatot országos érdeklődés kísérte, s újszólván szenzáció számba ment, midőn szakcsőrű, s minden tekintetben megfelelő ajánlatunk alapján ezen munkálatok kivételével cégünk lett megbízva. Ilyen modern egészségügyi berendezést még magyar cég nem csinált, különösen a melegvízfűtést s melegvíz ellátást tekintve. Ez hét pavillon részére egy központból történik. A központi melegvíz kazántelepből kiinduló csőhálózat az egyes pavillonokon fut keresztül, mely csőhálózatban a fűtésül szolgáló melegvíz, elektromosan hajtott centrifugál szivattyúval lesz a szükséghez képest gyors keringésben tartva. Ugyanígy egy központból táplált gyorsított keringésű melegvíz folyik egy külön hálózatban, mely tisztán a melegvíz csapok ellátására szolgál, míg a szükséges hidegvíz, a megfelelő szivattyúk és az általunk készített vízvezeték szolgáltatják. A nagy műhöz mért a csatornázás is, melynek káros termékei a társaság szakmérnökei által tervezett biológiai derítőben lesznek megsemmisítve. Az egészségügyi berendezések sorozatát kiegészíti az általunk teljesen felszerelt és minden igényeket kielégítő gőzmosó és főzőkonyha, valamint a gőzfürdő s a laboratóriumok lokra gázt szolgáltató benoid-gáz készülék is.

csak öt tarthassa meg magának. Az egyik elvesztett milliót is feledve, a másik a bukást is megbocsájtva.

Ennél a jelenetnél mutatkozik Bernstein nagysága. Szinte fascináló, mikor Guillaume könyörögve esdekel vetélytársának, hogy hagyja meg neki a feleségét.

— Nem szeretheted, ugy!... Mert én, én először is öreg vagyok. És különösen mert vereiséget szenvedtem, és mert legyőzött vagyok. Nincs több otthonom, nincsenek barátaim, nincs reménységem... Nincs semmim... Nincs semmim a világon, csak ő! Aki elveszi tőlem, az koldust foszított ki! Kegyetlen fiu, te olyan fiatal vagy, te nekéd még annyi éved van hátra. Ne vedd el tőlem! Ne szennyezd be ezzel a rablással az egész életedet.

A szerencsétlen mindenét elvesztett ember milyen jajveszékélő esdeklése sir ki ezekből a szavakból. James nem enged. Az asszonymnak nincs egyetlen szava sem, és Bourgade irtózat felindulásában a legdrasztikusabb kitérősekkkel hagyja magukra James és Irént.

A szerelmesek egymás karjaiba omlanak és — elbucsuznak.

— Egyetlen órának s egész életnek a szeretője, menj, menj el! Te menj élni! Menj, engem elfelejtani! — Mondja Irén, aztán tovább:

— Őt kell követnem. Láttad, az imént láttad őt?... Olyan megalázott, olyan alázatos

most. Az övé vagyok, a bukásáé, a nyomorúságáé.

E: Irén elküldi Jameset és behívja Guillaume-t, és meának, menekülnek, két ember meghasonlott lélekkel, tépett szívvel, de együtt, mindigre.

Ez Bernstein darabja. Szép, nagyon szép darab, de mégis a gyengébbik fajtából, mert a kevés akció mellett, sok ismétlésbe esik. Bourgade, egyike a leghetlenebb férfi jellemeknek, akiben nincs egyetlen rokonszenves vonás sem. Vagy sir, vagy káromkodik, de mégis győzedelmeskedik. Nem ő győz, hanem a nő, aki intuitív is a gyengébb, a szerencsétlenebb, a megalázottabb mellé áll, dacára, hogy az erősebbet, a nemesebbet szereti. Bernstein férfi alakjai torzok, de a női jellemei ragyogók. Szédítően tökéletesek, a legizább nők. Úgy, ahogy a természet alkotta őket, és ahogy a kevesek között Bernstein ismeri őket.

A darabnak hatalmas nagy sikere volt Bernsteinnak ismét behódolt a publikum. A sikerből nagy rész illeti K. Kápolnay Juliskát, Keszler Edét és Beregi Sándort. Alakításukat nem részletezzük, mind a három művész kiváló tehetsége a legszebbet, a legélvezetesebbet nyújtotta. Erdemes őket megnézni. A második felvonás végén tizszer tapsolták a függöny elé a Keszler párt, és a darab végén Beregivel együtt ismét kijutott nekik az ovációkból.

Horovitz Gusztáv.

Ez a nagy mű folyó évben adatik át rendeltetésének.

A mult évben készült központi fűtések közül megemlítendőnek tartjuk még továbbá az alacsony nyomású gőzfűtések a Magyar Királyi Államvasutak Eszék, Érsekújvár s Karánsebes állomásos vontatási laktanyái, Pap I. és Fia Barcza-rozsnyói posztógyár r. t., Almay Olivér országgyűlési képviselő ur aradi bérháza részére, valamint a Hungária aradi pamutipar r. t.-nak készült magas nyomású gőzfűtést is. Vizvezetési osztályaink szintén igen erősen voltak foglalkoztatva s ezen üzletágban, a megrendelések összege meghaladta a $\frac{1}{2}$ millió koronát. A benoid-gáz világítás terén az üzletmenet normális volt s az elmúlt évben 44 benoid-telepet szereltünk föl s helyeztünk üzembe.

(Az évi forgalom.)

Tisztelt Közgyűlés! Immár fél évtizede, hogy a társaság fennáll, az idén tartjuk az V-ik évi rendes közgyűlést s azt hisszük nem lesz érdektelen, ha egy rövid pillantást vetünk a társaság eddigi fejlődésére. Fialtal, kezdő iparvállalatnál mindig az a leglényegesebb, mennyire tudja a piacot kielégíteni, hogy emelkedik a forgalma, mert ennek fokozatos emelkedése s megszilárdulása esetén mind könnyebben tudja részvényeseinek a megfelelő hasznot biztosítani. A részvénytársaságnál feltétlenül szükségesek a kiadások eleinte nagyok; a forgalommal mind arányosabbak lesznek s így a haszon a legkonzervatívabb tartalékolások mellett is mindinkább nagyobbodik, ami ismét részvényeink belértékének emelkedését fogja maga után vonni.

A társaság évi forgalma a következőképen alakult:

1906-ban 140.000 K. 1907-ben 330.000 K. 1908-ban 380.000 K. 1909-ben 440.000 K. 1910-ben 750.000 K. volt, de a befutott összes megrendelések végösszege túlhaladta az egymillió koronát.

Folyó év, bár nem akarunk jóslásokba bocsátkozni, de az előjelek s az általános konjunktúrából következtetve, szintén rekord év lesz. Ujabb lépcsőfoka annak az útnak, mely társaságunk érdekes fejlődése folyamán a kisvállalkozásból az ország legjelentősebb iparvállalatai közé vezet. Az általánosabb foglalkozási ágaknak megfelelően a mult év december havában tartott rendkívüli közgyűlésen a cég nevét Benoid Gyári Részvénytársaságra változtattuk. Az új üzletágak intenzívebb kifejlesztésére pedig programunkhoz híven, Temesvárott fiókot létesítettünk. Ezen új intézményünk már az első évben is igen szép eredményeket mutatott ki.

Az egymilliót meghaladó évi forgalom sürgős kötelességévé tette az Igazgatóságnak a társaság alaptőkéjét nagyvállalkozásainkkal összehangozni. Felhatalmazást erre már a negyedik évi rendes közgyűlés adott, amennyiben megbizta az Igazgatóságot, hogy négyszázezer korona újabb alaptőke beszerzése végett az aláírási íveket alkalmas időben bocsássa ki, a kibocsátási árt, jegyzési határidőt s a befizetések hatánapjait a mutatózó szükséghez képest állapítsa meg.

(A tőkeemelítés.)

Tekintettel arra, hogy különösen a pénzintézetek az elmúlt évben úgy Aradon, mint az országban majdnem kivétel nélkül emelték alaptőkéjüket, rendkívüli módon lekötve a közönség tőkeerejét, az Igazgatóság nem akarta a sok milliós emissiókkal szemben fedezet nélkül bocsátani a piacra új kibocsátású részvényeinket. Sajnos a magyar közönségnek nagy általánosságban még mindig nincs elég érzéke az iparvállalatok iránt. Nem tudja mérlegelni azok óriási horderejét a város és vidék gazdasági forgalmára, vagy pedig rögtön túlzott igényekkel lép fel a vállalatokkal szemben, befektetett pénzének busás kamatait kívánva azonnal. Az ország fejlődésének érdekében volna, hogy ez megváltozzék, mert éppen Magyarországon alig van közszükségletet kielégítő iparvállalat, mely a közönség hatékony erkölcsi és anyagi támogatása mellett hatalmasan nem fejlődhetne, kiszorítva a külföldről importált cikkeket. Az igazgatóság mérlegelve az említett nehézségeket, a társadalom előkelő férfiaihoz fordult, akik a magyar ipar fejlődését szívükön viselik és akik átlátva iparvállalatunk jelentősé-

gét készséggel vállalkoztak azt a szükséghez képest támogatni.

Társaságunk fejlődésének története számára itt jegyezzük fel azon urak névsorát, akik anyagi garanciát vállaltak a Benoid gyári r. t. alaptőkéjének megkésztetésére és ezzel a vállalat második megalapítói lettek. Bobus László báró nagybirtokos, Bréda Viktor gróf nagybirtokos, Lészay Ottó Benoid Gyári r. t. vezérigazgatója, Mandl Vilmos dr. ügyvéd, Mikó Bálint v. b. t. t. nagybirtokos, Paikert Henrik nagybirtokos, Ráday Gedeon gróf Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye és Kecskemét r. t. város főispánja, Sármezey Endre az Aradi és Csanádi egyesült vasutak igazgatója, Széchenyi Viktor gróf Fejér vármegye és Székesfehérvár sz. kir. város főispánja, Urbán Iván Aradvármegye és Arad sz. kir. város főispánja Zselenski Róbert gróf v. b. t. t. nagybirtokos.

Az előadottak alapján az új kibocsátás minden tekintetben biztosítva lévén, az igazgatóság még f. év május havában nyilvános jegyzésre fogja bocsátani az új részvényeket, melyekre reméljük, hogy a nagy közönség is rokonszenvvel fog felkarolni.

A leltár lelküismeretéről fontos értékelése mellett bőséges leírásokat eszközöltünk az alapszabályszerű leírásokon kívül is. Mérlegünk szerint 26.533 K. 46 fillér az a tiszta nyereség, ami az idén kiosztásra kerülhet.

(A nyereség felosztása.)

A rendelkezésünkre álló tiszta nyereség felosztására van szerencsénk a következő előterjesztést tenni:

A mérleg szerinti tiszta nyereség K. 26.533.46 az alapszab. 33. §-a I. pontja értelmében ebből elkülönítendő az alaptőke 5% kamatozásának megfelelő osztalék K. 20.000.— K. 6.533.46 ebből levonva nyereség áthozat 1909. évről K. 792.11 K. 5.741.35

Ebből fizetendő az alapszab. 33. §-a II. pontja szerint a) A tartalék-alap javára 10% K. 574.14 b) Az igazgatóságnak 10% K. 574.14 c) A vezérigazgatóknak 5% K. 287.07 d) A hivatalnokok és munkások részére 5% K. 287.07 K. 1.722.42 K. 4.018.93 Ehhez 1909-iki áthozat K. 792.11 K. 4.811.04 A tartalék-alap rendkívüli dotálására K. 1.500.— K. 3.311.04 A felügyelő-bizottság fizetése K. 1.500.— Marad 1911-re áthozatal K. 1.811.04

Ennélfogva kérjük, hogy a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után fennebbi indítványainkat elfogadni és azokat határozatképp kimondani méltóztassék. Miután pedig az igazgatóság új tagjainak fele sorsolás útján kilép, valamint a felügyelő-bizottság megbízatása is lejárt, az eddigi bizalmukért a lelépők nevében is köszönetünket nyilvánítva kérjük, hogy a megüresedett helyeket alapszabályszerűleg betölteni méltóztassék.

Mandl Vilmos dr. olvasta fel a felügyelő-bizottság jelentését. Ezután Bácskai Béla dr. megelégedését fejezte ki az elért fényes eredmény felett s az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak, Lészay Ottó vezérigazgatóknak és a tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönetet indítványoz. A közgyűlés egyhangulag magáévá tette a javaslatot.

A kisorsolt Ráday Gedeon gróf és Széchenyi Viktor gróf igazgatókat a közgyűlés újból megválasztotta.

A felügyelő-bizottságot a közgyűlés a következőképen alakította meg: Vásárhelyi János elnök. Persa Péter, Székely Károly, rendes. Brezniczki Károly póttag.

A részvénytársaság igazgatósága ez uton hozza a részvényesek tudomására, hogy a részvényeket tíz koronával az Aradesanádi Gazdasági Takarékpénztár váltja be.

Jogászok ünnepe.

(Az aradi nagygyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Az Aradi Jogászegylet meghívására a Magyar Jogászegylet vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta harmadik vidéki teljes ülését a városháza nagytermében. Az ülés, amelynek sikerén az aradi jogászság segítő munkálkodása mellett különösen Parecz Béla dr. és Schütz Henrik dr. fáradoztak, minden tekintetben fényesen sikerült. A magyar jogászvilág legelőkelőbb tagjai nagy számban jöttek el Aradra Baumgarten Izidor dr. koronaügyész helyettesnek, a teljes ülésen elhangzott előadása az ideális bíróról valósággal csodálatot váltott ki a majdnem kizárólag jogászokból álló közönségből.

A teljes ülésen először Parecz Béla dr. az aradi jogászegylet elnöke emelkedett szólásra. Beszédében méltatta a gyűlés jelentőségét és meleg szavakkal üdvözölte a városház nagytermét zsufolásig megtöltő közönséget. Nagy Ferenc dr. ny. államtitkár a vendégek nevében megköszönve az üdvözlést, örömeinek adott kifejezést afelett, hogy az aradi jogászegylet hívatásához méltó eredményes működést fejt ki. Megnyitotta az ülést és felkérte Baumgarten Izidor dr.-t előadása magtartására. A nagy koncepcióju, rendkívül érdekes előadás tartalma a következő.

(Baumgarten Izidor dr. előadása.)

Előadó állást foglal azzal az általánosan elfogadott tétellel szemben, hogy a bírói ítélet tisztán és kizárólag logikai művelet eredménye. Azt tanítják ugyan, hogy a bíró előbb megállapítja a megfelelő jogi szabályt és végül kihirdeti az ítéletet. A valóságban azonban megfordítva történik a dolog. A bíró először tisztába jön magával ítéletének gyakorlati következményei iránt és e szerint amint lelkileg egyetért a végeredménnyel vagy attól idegenkedik, állapítja meg a tényállást és válogat a jogi tételek között.

Ha igaza volna Leibnitznak abban, hogy a jogtudomány nem egyéb, mint a jogi fogalmak matematikája: akkor a bíró mint a logika automatája szerepelne, de akkor nem is tudnák megmagyarázni, hogy a törvény azonossága mellett miért különböző a jog helyes idő szerint és bár a törvény nem változik, miért fordul a gyakorlat hol jobbra, hol balra, és miért oldja meg hol igennel hol nemmel az eldöntendő jogi kérdéseket. A gondolkodás törvényei ugyan csak a forró és a hideg égő alatt ugyanazok napjainkban, mint amilyenek voltak az ókorban — az értékelések azonban folyton változnak. Más szerepe van az értelemnek a természettudományok körében, hol az igazságot keresik tekintet nélkül arra, vajjon vonásai viszsztatizáló vagy vonzó és más a bíró okoskodása, aki egy lelkét megnyugtató eredményhez keresi az észszerű utat. A fogalmak éles elhatárolása és helytálló okfejtés nélkül a jogász és ennélfogva a bíró sem képzelhető. Míg azonban a természettudós a kutatás első lépésétől kezdve mindvégig az okozati összefüggés logikáját uralja: addig a bírónál az értékelés csak utólag ragadja szolgáltatába a logikát. Azért minden bírói ítélet első sorban akaratú aktus és már születésénél homlokán viseli az előítélet jegyét.

Az előadó ezután az alaki és anyagi jog köréből vett számos példával kimutatja alaptételének helyességét. A cselekmény súlyához és a büntetés nagyságához képest a bíró meggyőződése a tett elkövetéséről könnyebben vagy nehezebben alakul ki. A cselekmény súlyával egyenes arányban nő a tagadó tettes kilátása a menekülésre. Sem a természettudós, ki csak az okozati összefüggést keresi a külvilág jelenségei között, sem a matematikus, ki konvencionális nagyságokkal számol és kinek igazsággai egyaránt érvényesülnek a fillérek és milliárdok országában, nem ismeri ezt a szörnyűkódést a tudás következményeitől, ezt az iszonyt a büntetés kimondásának gyakorlati következményeitől, mely a bíró lelkében a meg-

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — — — —	161
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— —	161
Nyomda	— — — — —	161

győződés létrejöttét függővé teszi annak eredményétől.

A bírói akarat azonban nem mindig a vádlott javára érvényesül. A törvény tiltja ugyan oly cselekmény megbüntetését, melyeket a törvény nem nyilvánít büntetendőnek: a bíró azonban nem tagadhatja meg a jogsegélyt a személy- vagy vagyonbiztonság oly megtámadásai ellen, melyeket az ujkori forgalmi és ipari élet kieszt. A törvény a régi országon halad, a bűn pedig új csapást keres és ha a bíró nem követné a társadalom fölötti uralmat a gonosztevék ragadnak ki a tisztességes elemek kezéből.

Előadó ismerteti azután a törvény és a bírói akarat közötti viszonyt a francia forradalomtól kezdve napjainkig. A felvilágosodás korszakát követő észjogi törvényhozás teljesen ki akarta küszöbölni a bírói akarat érvényesülését. A bíróban a konzervatív érzelmek képviselőjét látta; és nehogy ez kiforgathassa az értelem szabványait, a bírót eltöltötték a törvény értelmességétől.

A modern jogi irodalom a bíró teljes függetlenítésére törekszik. Ki akarja őt szabadtani a törvény tekintélye és a tudomány befolyása alól. Mindegyik esetre, melyet a törvény világos és félreérthetetlen módon el nem döntött, a bíró alkalmazza azt a szabályt, melyet ő mint törvényhozó felállított volna. Ne iparkodják tehát tudományos és az életből idegen konstrukciók útján a törvénybe beleértelmezni valamit, amire a törvényhozó nem is gondolt, hanem szabad jogot lásson és ily módon szabad jogot alkosson is.

Előadó a secessió áramlatokkal szemben kimutatja, hogy a bíró, kit minden szabály és tekintély alól felszabadítottak, a legnagyobb függőségbe kerül saját énjével szemben. Attól a beteges törekvéstől indítva, hogy mindegyik esetre reá szabjuk a szorosan rá álló ruhát: szerencsésen oda jutottunk, hogy az eset individualitása helyett a bíró egyéniségét tettük meg mérvado tényezőnek. Bíró és törvény komplementár fogalmak; az egyik nem képzelhető a másik nélkül. Az elavult törvény pedig époló kevéssé felel meg feladatának, mint a blankettáris törvényhozás, mely fehér lapot nyújt át a bírónak.

Három dolog teszi a bírót: a törvénybe vetett hitt, a tudomány tisztelete és a humanus gondolkodásmód. Az ítéletnek pedig csak két kelléke van: legyen igazságos és okos.

(A bankett.)

Déli 1 órakor a jogászyűlésre érkezett vendégek tiszteletére a Központi szálloda nagyszobájában bankett volt, amelyen közel négyszázan vettek részt.

Az első felköszöntőt a város közönsége nevében Varjassy Lajos polgármester mondotta.

— Évtizedeken keresztül — mondotta — uralkodó elv volt Magyarországon, hogy az előkelő gazdasági és kulturális egyesületek Budapesten tartották gyűléseiket s a vidéki közönségnek, ha a társadalmi élet előkelőségeit színről-színre akarta látni. Budapestre kellett utaznia. Örömmel tapasztaljuk, hogy ez ma már másképp van. Ma a legelőkelőbb egyesületek vezetőférfiai is felkeresik a vidéki városokat, hogy ott a tudományt és kulturát terjesszék s ezek iránt szeretetet és rokonszenvet keltsenek. Ebből a szempontból tartom én fontosnak a mai gyűlést és midőn kedves vendégeinket Arad város közönsége nevében a legmelegebben üdvözlöm, azon reményemnek adok kifejezést, hogy ezen egyesület kiváló tagjai ezentúl gyakrabban fogják városunkat látogatásukkal megtisztelni.

Szentkeresztly Zsigmond báró nagyváradi tábla elnöke a következő felköszöntőt mondotta:

— A természetben a nap és föld együttes ereje létesíti az életet. Az emberi életnek pedig legszebb érzése legdicsebb megnyilatkozása az a szeretetet, amely egyesíti a különböző országok összes lakóit s a szent vonzalom erejével serkenti, hogy az emberiség közös céljaiért közös erővel működjenek. A szellemi világban a tudomány napjának jótékony melege megtermékenyítő ereje idézi elő, létesíti a szellemi életet. A tudomány napjának jótékony melege megtermékenyíti az emberi elméket, megnyitja annak gazdag kincseit és együttes működésük-

ből előrehaladás, felvilágosodás fakad mindennél. A szellemi élet terén is nagy fontossága van annak az érzésnek, amelynek szózata az, hogy csak úgy érhetünk el sikert, ha egymást megértjük, ha egymás iránt bizalommal viselkedünk, ha a közös cél érdekében egymást áldozatkészen támogatjuk. A mai gyűlésnek ebből a szempontból van rendkívüli fontossága. A jogászságnak ma ideresregett egyeteme tanubizonyosságot tett, mennyire összeforrt a közös célért, megismertük egymást, aminek kiszámíthatatlan ereje van és foggadalmat tettünk, hogy továbbra is egyesült erővel fogjuk szolgálni a magyar igazságszolgáltatás ügyét. Poharamat üritem a Magyar Jogászegylet elnökének éllettől lelkének és minden tagjának egészségére.

Nagy Ferenc ny. államtitkár a felköszöntőre ezeket felelte:

— Ha az ember valami fontosabb cselekedetre vállalkozik, mindenesetre igen fontos az, hogy helyesen válassza meg a miliót az időt és az embereket, akikhez a cselekményt irányozza. Amikor a mi igen tisztelt előadónk Baumgarten Izidor megtisztelt azzal, hogy Aradon a bíróról fog felolvasást tartani, felmerült bennem az a kérdés, hogy vajon az a téma arra való-e, hogy Aradon elmondassék, hogy csakugyan Arad-e a legmegfelelőbb környezet ennek a témának a fejtegetésére. S a mai közgyűlésen meggyőződtem, hogy csakugyan külön helyet erre a tárgyra nem választhattunk volna, mint Arad városát. Hiszen Arad város történelmében találjuk történelmünk azon szomorú lapját, amelyen meg van írva, milyenek nem szabad lenni a bírónak, hova vezet az igazságszolgáltatás, ha azt szenvedély, gyűlölet, ellenségeskedés vezeti. De másrészt visszaemlékeztem arra, hogy az én boldogult kiváló elődöm, a Magyar Jogászegylet megalapítója, Csemegi Károly innen indult el arra az útra, amelyen minden bírónak példaképül szolgálhat. Ime az előadásnak mindkét oldala, milyenek kell lennie és milyenek nem szabad lennie a bírónak. De tisztelt uraim még valami kell ahhoz, hogy az előadásnak meg legyen a kellő hatása. Az t. i., hogy a közönség azt megértse, hogy bele tudjon illeszkedni az előadó gondolatkörébe. Nos tehát, bármily magaslaton állt legyen a felolvasás, bármily szellemes volt is — s ezt senki el nem tagadhatja — azt nem mondhatja senki, hogy a közönség ne lett volna méltó hozzá, ne értette volna meg, ne illeszkedett volna bele az elhangzott gondolatokba. Én a mai napon azt konstataáltam, hogy Arad város közönsége és jogászsága olyan magaslaton áll, a melvél magasabbat Magyarországon, sőt egész Európában nem lehet kívánni és azt hiszem tökéletesen eltaláltuk azt a helyet, ahol a kiváló felolvasás elhangzott. Azért, midőn köszönetemet fejezem ki a szives üdvözlőlektért, a melyekben a polgármester ur és a táblaelnök ur részéről részesültünk poharamat Arad város további fejlődésére és Arad város és vidéke jogászközönségének egészségére üritem.

Pogonyi Nándor dr. Baumgarten Izidort köszöntötte fel, mint aki a magyar bíró eszményképének valósággal éreszobrát alkotta meg. Tolnai János dr. Szentkeresztly Zsigmond bárót, Pollák Illés dr. Zsitvay Leót, éllette, míg Zsitvay Leó az aradi jogászság egészségére üritette poharát.

Bankett után a jogászok egy része Fábry Sándor Acsev. vezérigazgató szives meghívására Menyháza rándult ki.

SPORT.

+ Bajnoki labdarugó mérkőzés. Délmagyarország bajnokságáért tegnap játszotta le utolsó mérkőzését az A. A. C. és ellenfelét a Temesvári A. C.-ot 6:0 arányban győzte. A mérkőzés a temesváriak 3 tartalékja dacára erős iramu és változatos volt. Már az első félidőben kidomborodik az A. A. C. főlénye, melyet mindvégig meg is tart és a legnagyobb könynyedséggel rugja goaljait. Félidő: 2:0. A második félidőben élénkül a játék, Arad erősebb tempót diktál, melyet Temesvár nem bír átvenni, teljesen visszaesik és védekezésre szorul, mely azonban nem akadályozza meg az A. A. C.-ot a goalokban. Az A. A. C.-ban jól játszott — mint mindig Mandl center fedezet és a többiek is elég jól állták meg a helyüket. A temesváriak legjobb embere Hermann kö-

zépfedezet. Igazságos bíró volt Filkorn Lajos (Törökvés, Su. E.)

+ Ifjúsági football-mérkőzés. Szerdán délután a gimnázium, real- és tanítóképző válogatott csapata a kereskedelmi akadémia egy néhány elsőrendű játékosal football-mérkőzést tart a Török Gábor-utcai sporttelepen. A match kezdete délután fél 4 órakor. Belépésre training jegy jogosít.

A választójogi gyűlés.

— A szövetségelt pártok bemutatkozása Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

A vasárnapi bemutatkozás, a „nagy premier“ a sikertelenség jegyében született meg és ezért a sikertelenség jegyében játszódott le. Szándékosan használjuk ezt a színházi megállapítást, mert a népgyűlések akciói kilencven százalékig külsőségeikkel hatnak és csak tíz percent az, a mi a keret nélkül is érték bennök. A népgyűléstől még az is, aki annak tartalmát más szemmel itéli meg, mint az, aki rendezzi, csak akkor vár eredményt, ha az imponans, ha az a szó igaz értelmében a népgyűlés.

A Justh-párt és a szociáldemokrata párt első közös agitációja a választójog mellett nem volt erőteljes és nem volt imponans. Elfogulatlan és csupán az esemény igazságos szemlélését végző emberek állapítottak meg, hogy Justh Gyula és hívei távolról sem villanyozták úgy fel a lelkeket, mint például Kristóffy József, akinek fogadtatására és meghallgatására annyian jelentek meg, hogy szűk volt a pályaudvar, elégtelennék bizonyult a Szabadság-tér. A hangulat s az igazi lelkesedés hiányát mindenki érezte, észrevette, aki vasárnap délután megjelent a népgyűlésen, amelyről a nép tüneményesen távol tartotta magát. Kisebbségi tömegek is tudnak lelkesedni és a lelkesedés alól senki ki nem vonja magát, ha az őszinte és a meggyőződésből fakad. De a vasárnapi népgyűlés szónoklatainak hatása nem mondható gyújtónak, nem mondható erősnek és általánosnak. Ennek is meg van az oka. Nem az, hogy a szónokok haligatói nem lennének hívei ama igéknek, melyeket ezek vasárnap hirdettek, hanem az, hogy a szónokok csak úgy tudja magával ragadni hallgatóját, ha bizalom alapuló kontaktus van köztük. A szociálisták véreosen pedig milliószoros nagyítóval sem lehetne a Justhék iránt való szükséges bizalomnak akár egy sejtjét is felfedezni.

Meglepődhetek Justhék eme nem várt hűvösségen, amint hogy ők is tartogattak egy meglepetést a gyűlés résztvevőinek. Minden ellenkező állítás mellett is bebizonyult, hogy a román nemzetiségi párttal is keresi Justh a szövetségés módjait és már, ugyilatszík, meg is találta. Aradon már vele egy podiumról beszélt Pop C. István, országgyűlési képviselő.

A választójogi gyűlés lefolyásáról ez a tudósítás szól:

(A bevonulás.)

Már jóval tízenegy óra előtt megkezdődött a népvándorlás a Szabadság-terre, ahol a gyűlékezés történt. A vasúti állomás elé érve, ott a téren helyezkedett el a tömeg és csendben várta az érkező Justhot és kíséreit. A perteronon pedig a küldöttségek vezetői, s az aradi rendező-bizottság vezetői, s az aradi rendező-bizottság várta a budapesti gyorsvonat, amelyet az előredés-dalkör ennek a jogadótt.

Majd Szudy Elemér lapszerkesztő rövid beszédben üdvözölte Justh Gyulát, amire Justh hálás köszönetet mondott.

Justh Gyula kíséretében a következő képviselők érkeztek Aradra: Batthyány Tivadár

gróf, Justh János, Beck Lajos, Mádi-Kovács János, Eitner Zsigmond, Bakonyi Samu, Biádi Antal, Abraham Dezső, Vertán Etele, Boczkó Pál, Papp Elek, Benedek János, Kun Béla. Azonkívül a következők érkeztek Aradra a nagygyűlésre:

Jászi Oszkár dr. (Budapest), Fried Ödön dr. (Budapest), Vámos Henrik dr. (Budapest), Vertán Béla (Battonya), Mogyoróssy Elek (Battonya), Vertán Adorján (M.-Bánhegyes), Lauffer József (Balassagyarmat), Réthy Ferenc (Budapest), Grünhut Ferenc (Lugos), Rottenberg Márton dr. (Lugos), Ágoston Péter dr. (Nagyvárad), Lőw Antal dr., Krauser Gyula, Mérey Jenő, Kárpát Géza (Budapest), Esperesit János dr., Kardos Izsó dr., Dózs Ferenc dr., Kiss Pál (Makó), Ormos Ede dr. (Budapest), Szekrényi Lajos (M.-Bánhegyes), Deutsch Sándor, Kisfaludy Kálmán (Temesvár), Megyesi Ignác dr. (Vinga), Lengyel Géza (Budapest), Jaksity Vazul dr., Jaksity Milutin, Jaksity Zsarkó dr., Jaksity Sztiján (Nagykikinda), Baracs Marcell (Budapest), Berényi Armin dr. (Gyula), Számos küldöttség vett részt a nagygyűlésen így a többek között: Temesvári függetlenségi párt, Temesmegyei függetlenségi párt, Tornya 60 tagu küldöttsége, Majláthfalva 20 tagu küldöttsége, Csanádpalota, Battonya, a nagykikindai választójogi liga, s a szerb demokrata párt.

(A nagygyűlés.)

A nagygyűlés a Szabadság-téren délután három órakor kezdődött nem nagy érdeklődés mellett.

Mülek Lajos dr a gyűlés elnöke megnyitotta az ülést, üdvözölte a megjelenteket, majd felszólította Batthyányt beszéde elmondására.

Batthyány Tivadar: T. polgártársak! Emlekeztetem önöket, hogy amiért mi küzdünk, az már 5—6 év óta a legfelsőbb helyről, a királyi trónról meg lett nekünk ígérve. Ismétlen megígérte a király és aláírásával megpecsételte. Amikor tehát mi az általános, titkos községenkénti választójog törvénybe iktatását követeljük, követeljük egyszerűen azt, hogy a király ígérete testté váljék. Emlekeztetem önöket arra, hogy a választásoknál a munkapárt az általános választójogot felvette programjába, de ovakodott megjelölni, hogy tulajdonképpen mit ért ez alatt? Ezzel szemben megjelent Aradon Tisza István és itt, valamint már a főrendiházban, a Khuen-kormány bemutatkozása előtt, azon óhajának adott kifejezést, hogy, hogy bár csak az általános választójog soha el ne készülne, Tisza nemesak a saját táborát mobilizálta az általános választójog ellen, hanem különböző partállású férfiakat csoportosított és a Vigadó termében gyűléseztek. Tisza István a választásokon is szava egész súlyával azok ellen fordult, akik hívei a népjogok törvénybe iktatásának és támogatta a választójog ellenségeit. Vannak olyan politikusok, akik elméletben hívei az általános választójognak, de mihielt arra kerülne a sor, hogy harcoljanak elveikért, egyszerűen eltűnnek a láthatárról. Khuen egyik legutóbbi parlamenti beszédében azt mondta, hogy az általános választójog megvalósításához nyugalom és csend kell, ugyanakkor konstatálta, hogy ezidőszent csend van és mégis oda lukt ki, hogy most nem valósíthatja meg a választójogot, mert a hadseregreform és a rendőrség államosítása ennél sokkal fontosabb. Amikor a választójog ellen egyre erősebb tényezők nyilatkoztak meg, nem kötelességük-e mindazoknak, — pártállásra való tekintet nélkül, — ha ebben az egy kérdésben egyet értenek, hogy egymást támogatva küzdjenek a közös célért: az általános, titkos választójogért. Külföldön is vannak példák az ilyen szövetkezésre.

Visszapillantást vett a 48 előtti forradalmi mozgólódásokra. Midőn ezt Bécsben észrevették, kiadták a jelszót, hogy — ők Bécsben — fogják a jobbágyságot felszabadítani. Azután a mozgalom élére a főnemesség állott és az elnyomott jobbágyságot nem is maguk a jobbágyságok, hanem a Kossuth Lajosok és — ne vegyük tőlük szerénytelenségnek — a Batthyány Lajosok küzdöttek és szabadították föl őket. S midőn mi most a népjogokért harcolunk, nem vagyunk hazaárulók, hanem egyenes követői Kossuth Lajosnak és Batthyány Lajosnak.

Ezután felolvasta a következő határozati javaslatot:

(A határozati javaslat.)

Mondja ki az Aradon 1911. évi április hó 30-án tartott nagygyűlés, hogy sürgeti és követeli az immár trónbeszédben megígért általános, egyenlő, titkos választójognak sürgős és minden más egyéb és különösen a véderő javaslatokat is megelőző törvénybe iktatását. Felhívja a nagygyűlés az általános, egyenlő választójognak a titkosan és községenkénti gyakorlandó szavazásnak barátait, hogy álljanak csatasorba és ne nyugodjanak mindaddig, amíg vállvetett küzdelemmel a nagy reformművet meg nem valósítják. Elhatározza a nagygyűlés, hogy a képviselőházhoz ily értelemben feliratoztintéz, egyben megalakítja az általános, egyenlő, titkos választójog ligájának aradi fiókját.

A felolvasott javaslatot éljenzéssel elfogadták.

(Justh Gyula.)

Ezután Justh Gyula lépett az emelvényre. — Tisztelt polgártársaim, kedves barátaim! Midőn a vértanuk városában, a Tizenhármak ércszobra előtt beszédembe fogok, lehetetlen, hogy mélységes kegyeletemnek ne adjak kifejezést azon nagy férfiak iránt, akik annak idején önzetlenül készek voltak mindennüket feláldozni a hazáért. És én érzem, hogy az ő szellemük itt lebeg most közöttünk. Vajha a választások idején is ott lebegett volna Arad város közönsége körében az ő szellemük, akkor a választás eredménye is másképpen ütt volna ki. De most érzem, hogy itt van közöttünk az ő nagy szellemük és megnyugvással tekintenek le a mi mozgalmunkra, amelyet rövidesen e néhány szóban foglalhatok össze, teljes erővel szembe szállani a reakcióval. Ne feledjük el, Magyarország azon küzdelmeiben, amelyek 48-ban Magyarország függetlenségéért folyt, a reakció akkor is szembe szállott azokkal a célokkal, amelyekért e szent férfiak áldozatul estek Magyarországon a függetlenségi küzdelmet mindig összekapcsolták a demokratikus és szabadelvű harcokkal. A reakció ez ország függetlenségét soha se vitte előbbre. E vértanuk is Magyarország függetlenségéért küzdöttek s azért az ő példájuk örökre él szívéinkben.

T. polgártársak! Mi itt azért jöttünk össze, hogy az általános, titkos, községenkénti választójog érdekében hangot adjunk. Mindenütt nagy fontosságú a népképviselői rendszer, de a mi szerencsétlen közjogi helyzetünkénél fogva kétszeres jelentőséggel bír. És mit látunk? Azt, hogy nálunk az igazi népképviselői rendszernek a paródiája sincs meg. Itt nem az lesz képviselő, akit a nép akar, hanem akit törvénytelen eszközökkel támogatja a kormányt. Nem nyilvánulhat meg a nép akarata, mert csak a kiváltságos osztály tulajdona és birtoka a választójog és mert a kerületek igazságtalanul vannak beosztva s mert a választásokon a kormány törvénytelen eszközöket alkalmaz. Ezért kell arra törekedni, hogy az igazi népképviselőt megvalósíthassuk. Azt mondják a reakció lovagjai, hogy ez az ország még nem érett meg az általános titkos választójogra és ha megvalósítanánk, akkor megszűnnék a magyar faj szupremáciája és a vezetés kisiklanék az intelligencia kezéből. Szükséges itt elmondanom, hogy a függetlenségi párt fennállása óta küzdött az általános választójogért.

Elmondja aztán, hogy a koalíciós kormánynak mindennek előtt az általános titkos választójogot kellett volna megvalósítani. Ehelyett egy szörnyszülött jött létre, amely a pluralitás elvén alapult. Azt hittük, hogy két év alatt megvalósítják az általános választójogot.

— De kérem, ezek az urak három és fél évig azon gondolkodtak, hogy olyan törvényt csináljanak, amely látszólag megadja a jogokat, látszólag a döntést a népre bizza, valójában azonban a döntés ugyanazon kezekben maradjon, ahol eddig volt. Azt akarták, hogy ne a népek, hanem az intéző néhány befentes urak akarata érvényesülhessen a választásoknál. Mikor ez a terv kiderült, nagy nyugtalanság támadt a függetlenségi pártban. Ekkor Kossuth Ferenc negyvenes turnusokban rendelte magához a függetlenségi képviselőket és puhatani igyekezett őket. Ez azonban nem sikerült, a nyughatatlanság folyton fokozódott és a kormány nem is merte benyújtani a választói javaslatot a parlamentben, mert tudta, hogy nem lesz többsége. A bank és gazdasági ker-

dések mellett a választójog legelső sorban járult hozzá a koalíció bomlásához. Ennek a bomlászatának egyik főtenyezője én voltam. Ez a történelmi része ennek a kérdésnek. Amint a bankkérdésben kitartottunk és a hatalom kedvéért nem áldoztuk föl elveinket, épen ugy most is a végsőkig kitartunk a választójog kérdésében.

— Azt mondják, hogy a magyar faj szupremáciája nem tartható fenn másként, csak a mai választási törvénnyel és rendszerrel. Pedig a magyar fajra veszedelmesebb törvény nem is képzelhető a mostani választói törvénnél. Ezt az állítást statisztikai adatokkal fogom bizonyítani, ugy a census, mint a kerületek beosztása tekintetében.

Hosszu adatokkal bizonyította ezután, hogy a mai censusos beosztás mily hátrányos a magyarságra, mert a nemzetiségi vármegyékben sokkal alacsonyabb a census, mint a magyar megyékben, tehát aránylag sokkal több a nemzetiségi szavazó. A nemzetiségi megyékben már majdnem meg van közelítve az általános választójog, mert nagyjából 34 krajcár a census míg a magyar vidékeken 20-tól 48 forint ad csak szavazati jogot. A kerületek beosztását igazságtalannak, hátrányosabbnak tartja a censznál is a magyarságra nézve.

— Azt is felhozzák, hogy az intelligencia befolyása nem érvényesül az általános választójog behozatala esetén. Erre én azt mondom, hogy annak az intelligenciának befolyása, amely nem önérdéket hajszol, hanem a közérdekért dolgozik, meg van ma is és meg lesz a jövőben is. Annak az intelligenciának a kezéből azonban, amely csak egyéni érdekeket hajszol, amely romlott része az intelligenciának, annak kezéből igenis ki akarom venni a vezetést.

Végül arról beszélt, hogy az általános választójog megszünteti az osztályuralmat, véget vet a vallási villongásnak, a nemzetiségi viszálynak és általános békét, megértést, szeretetet teremt.

(A többi szónokok.)

Justh beszéde után Ormos Ede dr. a magyarországi szociáldemokrata párt nevében örömeinek adott kifejezést a szövetkezés fölött.

Azután Jászi Oszkár, az általános választójog ligájának képviselőjében, Jaksity Vazul dr. nagykikindai ügyvéd a szerb demokrata párt nevében jelentette be csatlakozását. Bakonyi Samu képviselő, majd Berényi Armin dr. gyulai ügyvéd, Vertán Etele battonyai képviselő, Esperesit János makói hirlapíró után Pop C. István világosi román képviselő beszélt.

— Nem szerénytelenségből, hanem a nagygyűlés óhajának engedve szólalok fel. Örömmel tölt el nemesek engemet, hanem az egész románságot örömmel tölti el azon körülmény, hogy a 48-as függetlenségi párt nagy zöme, — mert azt kell mondanom, hogy a Justh Gyula vezetése alatt álló párt az igazi megnyilvánulása a független magyarságnak — szakítva az előítéletekkel — leszállott a néphez s szövetkezett a munkásokkal, akik vetnek, de nem aratnak, akik építenek, de maguknak nincs házuk. En ezt a körülményt országos fontosságúnak tartom. Mert ha az a párt, amelynek élén Justh és Batthyány állnak szakított a multtal, a büns előítéletekkel és a nép zöméhez, egyeteméhez fordult, akkor feltétlenül el fog jönni és el kell jönnie annak a boldog Magyarországnak, amelynek eljövését mindnyájan óhajjuk. Szükségtelen hangoztatni, hogy az egész románság törhetetlen híve az általános titkos egyenlő és községenkénti választójognak. Ettől várjuk Magyarország átalakítását, ettől várjuk, hogy lerombolja a régi hazug előítéletek várát és felépítse az igazi egyenlőség és testvériség otthonát, amely után annyian áhítozunk. Most a világ színe előtt szövetkeztek önök szociáldemokraták a függetlenségi párttal, azt hiszem nemsokára szövetkezni fog önökkel mindenki, aki Magyarországot boldognak akarja látni. Köszönöm a tisztelt népgyűlésnek, hogy szavaimat szívesen fogadta. Eljen az általános egyenlő titkos és községenkénti választójog.

Végül a népgyűlés megalakítottak mondta ki az általános választójog ligájának aradi fiókját, s annak elnökévé Mülek Lajost, alelnökévé

Nagy Sándort, Szudy Elemért és Zima Tibort választotta meg.

A népgyűlés este 6 óra után véget ért.

Este Jasth Gyula látogatást tett a Lloyd-klubban, ahol fél órát időzött.

Aradiak Amerikában.

— Érdekes hírek uri kivándorlókról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Érdekes vendége van pár nap óta Aradnak. Löw Vilmos dr. az illető, egy szegedi származású ember, aki negyvenöt év előtt kiment Amerikába, ott ügyvédi diplomát szerzett és kiváló képességei révén egyike lett Newyork legelőkelőbb és legismertebb jogászáinak. Noha klientélája ugyszólván kizárólag amerikaiakból került ki, Löw dr., aki egyébként a híres szegedi volt főrabbinak, Löw Lipótnak fia — megmaradt lelkes jó magyarnak és a félszáz év alatt, amit kint töltött, főtörékvése az volt, hogy hazájának és főleg a magyar irodalommal jó hírnevet biztosítson. Löw dr. nagy és érdemes tevékenységet fejtett ki: lefordította Arany és Petőfi költeményeit és átültette Jókai és Mikszáth néhány regényét is. Negyven évi működés után irodáját átadta fiának és leányának, (aki egyébként az első női-ügyvéd és egyetemi tanár nő Newyorkban) maga pedig visszavonult a Hudson River partjára és farmerkedéssel tölti idejét.

Löw dr. most rokonlátogatásra hazajött és utjába ejtette Aradot is, ahol Keller Izsó műszaki tanácsos családjához fűzik rokon kötelek. A yenki külsejű érdekes férfit felkerestük ma délután, hogy megtudjunk egyet-mást a Newyorkban élő aradiakról.

— A Newyorkban élő százhuszezer magyar között sok az aradi — mondotta Löw dr. — Valamennyiüket nem ismerem, de nagy számukat mi sem igazolja jobban, mint hogy léteznek Newyorkban egy kör, amelynek a neve Arad és környéke. Ez egy olyan társadalmi egyesület féle. Saját betegsegélyző pénztára, saját külön temetője van. Estélyeket, mulatságokat, ünnepélyeket rendez és a világváros forgatagában együtt tartani igyekeznek, akiket a közös szülőhely érzése hoz közelebb. Néhányszor feljártam ebbe az egyesületbe és ott ismerkedtem meg a pár aradival.

Az aradi Tenner család két tagja élt, illetőleg él Newyorkban és mondhatom becsületére válnak a hazai rokonságnak. Az egyikük, a keresztnevére már nem emlékszem, még Kossuth Lajossal jött ki Amerikába. Kint is maradt. Résztvett a polgárháboruban az északi hadseregben és olyan derekasan harcolt, hogy colonel ezredes lett belőle. A háboru után békés foglalkozás után nézett. Ékszerész és aranyműves lett belőle és a hírneve, amit a háboruban szerzett, kedvezően szolgált üzlete javára. Az amerikaiak megbecsülik a bátor harcosokat. Különösen, ha az illető idegen, akit tehát nem közvetlen érdekek bírnak rá arra, hogy a csatasorba álljon. Az öreg Tenner mindvégig a legnagyobb tisztelet környekzte. Két évvel ezelőtt halt meg.

A Tenner-család másik tagja Tenner Gyula, aki ha jól tudom az aradi Tenner József testvérbátyja a newyorki köztisztasági hivatal egyik főtisztviselője. Élénk részt vesz a politikai életben és a newyorki magyar demokratikus kör egyik elnöke. W. Strongnak, a város egyik volt mayorjának legbizalmasabb embere volt Tenner Gyula.

Mr. M. A. Hann, aki a világ legnagyobb és legelőkelőbb szállodájának a St. Reggie's

Hotel-nek tulajdonosa, a felesége révén tartozik Aradhoz. A felesége ide való, buzsáki. Azt hiszem egy Kohn nevű kereskedőnek a leánya. A Hann-család igen gazdag és befolyásos. Képzheti, egy szálloda, amelynek 1500 szobája van. A híres Waldorf Astoria rangban és előkelőségben csak utána következik. Külföldi fejedelmek, nagykövetek, partievadász európai magnások számára csak egy hotel létezik, a Reggie's Hotel.

Newyorki lakos Bing Béla is, a volt aradi borkereskedő. Ez az ember rövid idő alatt eléggé változatos életet élt. Először kint is borral próbálkozott, de ez nem ment. Aztán nem tudom, hogy-hogy nem, valami masszírozó intézetet nyitott. Ugy látszik ez jövedelmezőbb foglalkozás volt, némi vagyont tett szert, mert vagy másfél évvel ezelőtt megjelent egy cégtábla a kilencedik utca második avenüjének a sarkán, amely azt hirdette, hogy a Bing-féle esőköpenyek a legjobbak a világon. Ugy látszik tényleg jók lehetnek, mert az üzlet egész szépen prosperál. Bing egyébiránt annyira beleélte magát a viszonyokba hogy meg is nősült Newyorkban.

Schmitzer Márkus ügyvéd az Osterreichisch-Ungarische Zeitung szerkesztője szintén aradinak mondja magát. Jól menő ügyvédi irodája van.

Newyorkba került ki nemrégiben Aradról egy változatos életmultu fiatalember. Róth Gyulának hívják, az apja táblabíró volt, ő maga honvédhadnagy. Azt hiszem adósságok miatt leköszönt a rangjáról. Egy ideig hirlapíró volt Aradon, aztán kint folytatta újságírói működését. A „Bevándorló”-nak lett a segédszerkesztője és Árbócz Gyula név alatt írt. Tehetséges ügyes fiú, akit hamarosan megkedveltek. A hirlapírás azonban ugylátszik nem elégitette ki az ambícióját. Ügyvéd akart lenni és kért hogy vegyem fel irodámban. Most nálunk dolgozik segédképpen és öt év múlva megszerezheti a diplomát.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradvármegye központi választmánya ma délelőtt tartott ülésében kimondotta, hogy a jövő évi képviselő-választók népjegyzékét 1911. május 5 től május 25-ig közszemlére teszi.

Aradváros közgyűlésének, melyet a hó 10-én tartanak meg, ez a sorrendje: Polgármester havi jelentése. Csernoch János kalocsa-bácsi érsek átirata érsekké történt kinevezetése alkalmából üdvözlése tárgyában. Glattfelder Gyula csanádi püspök átirata püspökké történt kinevezetése alkalmából üdvözlése tárgyában. Az egészségügyi bizottságnak előterjesztése a gümőkór elleni védekezés tárgyában. Az üresedésben levő irodai segéd-tisztviselési állásnak választás útján való betöltése. Kosminszky Lipót könyvkötőnek kérelme szerződésének meghosszabbítása iránt. A belügyminiszter rendelete a színház bérletének meghosszabbítása tárgyában. A belügyminiszter rendelete a Hungária pamutgyárnak munkástelepe tárgyában. A tanács betérjeszti a Munkás Otthon telekügyét névszerinti szavazás megejtése végett. U. a. a sertéshizláló r. t.-nak telekvételi ügyét névszerinti szavazás megejtése végett. A tisztviselés betérjeszti Kenderessy Lászlóval a kulturpalota asztalos munkáira megkötött szerződést jóváhagyás végett. A vízvezeték művek zárgondnoka felelőssége az asfalt munkák helyreállítása tárgyában hozott tanácsi határozat ellen. A t. ügyészség betérjeszti a Bogoczán Jánossal földbérlet iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. a. betérjeszti a fűrészgyár r. t.-al megkötött bérleti szerződést jóváhagyás végett. Kocsis Erzsébet kérelme, hogy Jellinek bérletét Wolff Aladárra átruházhassa. Jellinek és Schleisinger kérelme az iránt, hogy falrakóhely bérletét a fűrészgyár r.-t.-ra átruházhassa.

Az aradi román zsinat.

— Az első összecsapás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2.

Vasárnap déli 12 óraker kezdődött a román zsinat, amelynek megnyitójául a román püspök hosszabb beszédben üdvözölte a megjelenteket. Beszédének néhány aktuális vonatkozása is volt, amelyeket rövid kivonatban itt közlünk:

— Az a láрма, amit a román sajtó egyrészt csinált, hogy több száz román iskola tönkre ment volna, teljesen indokolatlan, mert a hír nem felel meg a valóságnak. Ha valami igaz van is a dologban, ami egyházmegyénk nem vonatkozik; és az ilyen híreket ártalmasnak tartom, mert rossz szolgálatot tesznek vele a békemozgalomnak és a népre is rossz hatással van, mert nem fogják arra serkenteni, hogy áldozatokat hozzon az iskolák fenntartására. Az állam közegei megteszik kötelességüket most is és odahatnak, hogy az iskola fentartói alkalmazkodjanak az új népoktatási törvényhez. Ennek jó hatása is van a népoktatás terén. Ismétlem, hogy bár nagyon szigorúan jártak a törvény végrehajtásában, a mi egyházmegyénkben még se kellett erőszakkal egy iskolát se bezárni; azaz öt vagy hat iskola, amelyek az utóbbi időben megszűntek, azelőtt se prosperáltak, hanem csak névleg léteztek, mert vagy az anyagi eszközök hiányoztak, vagy pedig a tanítói állások évekig betöltetlenül álltak, s így a papok voltak kénytelenek az iskolákban tanítani. Az illető községekben is belátták, hogy ezeket az iskolákat be kell zárni, s hiába fordultak a szentszékekhez anyagi segítségért, ami fájdalom, nem adhatunk pénzt.

Az iskoláink államsegélyénél csak egy közgazgatási bizottság támasztott nehézséget, de ezzel ellentétben a kultuskormány részéről a legnagyobb előzekenység és jóakarát mutatkozott és mutatkozik állandóan úgy a személyi érintkezésben, mint a levelezésben. Ha a kormánnyal való mostani érintkezést kellően tudnánk kihasználni, akkor a mi helyzetünk is sokban megjavulna.

A tulajdonképeni tanácskozás hétfőn délután 3 óraker kezdődött, amelyre felvonult Oncu Miklós dr. volt országgyűlési képviselő a Viktória igazgatója párthiveivel együtt, akik tudvalevőleg a harcok csoportját alkotják. Számos taggal volt képviselve a püspök által vezetett, ugynevezett mérsékelték pártja is és mindjárt az első napon kisebb mérkőzés volt a két párt között.

Napirendre került a zsinat hétfői ülésen néhány aradmegyei községnek a szentszékekkel szemben fennálló tartozása; úgy a körösbökényi (buttyini) egyházközségnek kétezer koronás tartozása is. A szentszék azt indítványozta, hogy a körösbökényi egyházközség adósságát írják le. Ezzel szemben Oncuék arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az adósságot be kell hajtani. A püspök szavazás alá bocsátotta a kérdést és azt mondta, hogy akik nem fogadják el a szentszék javaslatát, azok nyujtsák fel a kezüket. Erre Oncu Miklós felállt és feltartotta a karját. A püspök ebből azt következtette, hogy Oncu jelt akar adni hiveinek, hogyan szavazzanak. Ingerülten szolt Oncu felé:

— Ne tessék befolyásolni a tagokat a szavazásban!

A zsinat különben négy szótöbbséggel elfogadta a javaslatot. A szavazás ellen Oncu óvást emelt és hangsúlyozta, hogy a püspök befolyásolta a szavazókat.

Ma délelőtt került tárgyalásra a zsinaton a nemzetiségi iskolák államsegélyének sokat emlegetett ügye. Ugy hírlett, hogy ennek kapcsán a harscias csoport támadást fog intézni az egyházmegyei vezetőség ellen, mert igénybe vette az iskolák számára az államsegélyt. Az ügy azonban egészen simán folyt le és mindenki helyeslőleg vette tudomásul az államsegély igénybevételét, mert a zsinat véleménye szerint a románoknak is épp oly joga van rá, mint más felekezeti iskolának. Ez a tárgy *Grofsoreán Gyula galsai tanító referálásában* került tárgyalás alá.

Délután zárt ülése volt a zsinatnak, mert egy kínos ügyet kellett letárgyalni. Az egyes bizottságok ugyanis kötelesek jelentésüket jóval a zsinat megkezdése előtt benyújtani a püspöknek, hogy a jelentéseket alaposan áttanulmányozhassa. A vagyonkezelést ellenőrző bizottság azonban, a melynek tagjai *Adám György dr. temesvári ügyvéd, Ispravnik Szever' dr. aradi ügyvéd és Horvát lelkész*, későn készítették el a jelentést. Ezért a püspök zárt ülésben megrótta a bizottságot és figyelmeztette, hogy a jövőben hasonló eset elő ne forduljon. A megrovás ellen *Ispravnik Szever dr. tiltakozását jelentette be*, mert az szerinte méltánytalan.

A zsinat holnapi ülésén kerül sorra a román lelkészek szervezkedésének ügye.

Hieronymi nagybeteg!

— Gyász a miniszter családjában. —

Távirati tudósítás.

Budapest május 7.

Budán, Döbrentei-utca 8 számú lakásán nagyon beteg, nagyon szomorúan, nagy csapástól sújtva, sajnálatraméltóan szenved egy hetvennégy éves öreg ur: *Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter nagy beteg*, hetek óta huzódó, hol rosszabbra, hol jobbra fordult betegsége tegnap lényegesen *súlyosbodott*. Hieronymi több mint egy hónap óta beteg. Influenzában betegedett meg, majd jobban lett és ez előtt tíz nappal már ki is kocsizott a feleségével. A Svábhegyre hajtattott, ott ki is szállt a kocsiból és azt mondják, hogy ekkor újból meghült és visszaesett, bronchitist kapott.

Hieronymi állapota ezóta komplikálódott súlyosabbá és ehhez járul, hogy a nagybeteg embert a sorscsapások egymásután érik. Mult héten megbetegedett a felesége és szombaton meghalt a leánya. Báró *Harkányi Béláné, Hieronymi Blanka házasságának* harmadik évében szombaton, egy operáció következtében meghalt. A haláleset váratlanul érte a Hieronymi-családot és nagyon megdöbbentette, mint-hogy pedig Hieronymi állapota szombaton rossz volt, egyelőre eltűnt a szomorú hírt a miniszter előtt, sőt — kimételességből — még a lapok se közölték ezt a hírt. Báró *Harkányi Béláné* halálát három gyermeke gyászolja, kettő első férjétől, *Mariházy-Kövér Miklóstól*, ak most szinigazgató.

Korányi Frigyes báró és Korányi Sándor báró kezelik a nagybeteg minisztert. Az ő diagnózisuk szerint Hieronymi visszaesett a bronchitisbe, az állapota igen komoly, de remélik, hogy erős szervezete megbirkózik a nagy betegséggel. Tegnap délután még reszabb lett az állapota, mert megmondották Hieronyminek, hogy a leánya meghalt. Felesége, aki szintén ágybanfekvő beteg, felkelt és *Korányi Sándor báró* jelenlétében kiméletesen közölte a halálhírt Hieronymivel. A hír nagyon lesújtotta a minisztert, aki szinte elájult a zokogástól. *Korányi báró* kérésére a felesége, aki szintén

rosszul lett, visszafeküdt a betegágyába. Hieronymi állapotára ez a szomorú hír nagyon rossz hatással volt és ezért terjedt el a híre ma a Házban is, hogy állapota válságos. Ez azonban nem igaz, ma éjjel jól aludt, még kora reggel is aludt és ezt orvosai kedvező jelnek tartják. Közvetlen veszélyről nincs szó.

A Házban ma egész délelőtt Hieronymi betegségről beszéltek. *Serényi Béla gróf* állandóan kapott híreket Hieronymiról és a folyosón hozzá intézett kérdésekre ezt mondogta:

— Jobban van. Határozottan jobban van.

Hieronymi leányát, *Harkányi bárónét* holnap délután 4 órakor temetik a református egyház szertartásai szerint a Kerepesi-úti temetőben.

Megegyeztek.

— A bécsi tanácskozások vége. — A miniszterelnök nyilatkozata. —

Fávirati tudósítás.

Budapest, május 2.

Tehát megegyeztek. A hetekig tartó tanácskozásnak, a politikai mérkőzésnek vége van. A miniszterelnök hazautazott és június 5-én betérjeszti a parlamenthez a védőreformra vonatkozó javaslatot. A vele beszélő újságíróknak nem árult el semmit a megegyezés lényegéről, de a beavatottak tudják, hogy az osztrák kormány engedni volt kénytelen és elejtette azt a követelését, hogy Ausztria területén a magyar nyelvű vádlottakat németül hallgathassák ki.

Bécsből jelentik: A *Neue Freue Presse* estilapja írja: A pénteki tárgyalás egy pontnál megakadt és a hadügyminiszter a szombatot arra használta fel, hogy közvetítő javaslatot dolgozzon ki a királynak bemutatásra. Miután a király hozzájárult, a hadügyminiszter a két miniszterelnök elé terjesztette. Hír szerint a javaslat lényege egy *mondatnak áthelyezéséből áll*, miáltal a német szolgálati nyelv viszonya élesebben jut kifejezésre. *Khuen gróf és Bienerth báró* elfogadták ezt a javaslatot. A hadügyminiszternek a tárgyalásokba való beavatkozása tehát nagyon értékesnek bizonyult. Az egyik miniszter, aki résztvett a tanácskozásban, így nyilatkozott:

— Ami nekünk jogászoknak és politikusoknak nem jutott eszünkbe, azt a hadügyminiszter egyszerűen és szerencsésen kitalálta. Ezek után a tárgyalás gyorsan és simán folytatódott. *Töry államtitkár* az utolsó munkát végezte a hadügyminiszter javaslatán, amelyet az összes tényezőre elfogadtak. Ezzel átestek az utolsó nehézségen is. Tizenegy óráig befejezték a katonai büntetőperrendtartás tárgyalását. Megállapították a kiadandó kommuniké szövegét. Abban egyeztek meg, hogy a törvényjavaslatot a magyar képviselőház elé való terjesztése előtt nem fogják nyilvánosságra hozni.

Budapestről jelentik: Egy újságíró ma kérdést intézett *Khuen miniszterelnökhöz* a bécsi tárgyalások eredményére vonatkozólag. A miniszterelnök azonban ellentétben eddigi szokásával, minden felvilágosítást megtagadott azaz az indokolással, hogy ha a tanácskozások befejeződnek, ne legyenek a közönség számára se győzők se legyőzöttek. A miniszterelnök megjegyezte még, hogy a területális elvet a tárgyalásoknál betartották és hogy komoly konfliktusról a tárgyalások alatt szó sem volt. A hosszas tanácskozások alatt egyetlen éles szó se esett, s nem merült fel sem az egyik sem a másik kormány lemondásának eshetősége sem. A tanácskozások a legbékésebb leglojálisabb mederben folytak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: *Cabaret. Rendőrönök jó fiu. Csipkerózsika. Medgyaszay Vilma vendéglátása.* (A. bérlet.)

Csütörtök: *Cabaret és új műsor. Medgyaszay Vilma vendéglátása.* (B. bérlet.)

Péntek: *Testőr. vigjáték Almásy Endre és Retteggy Margit vendéglátása.* (C. bérlet.)

Szombat: *Nászinduló, színmű. Retteggy Margit vendéglátása.* (A. bérlet.)

Vasárnap: *Délután: Cigányszerelem, operett. Este: A bolond, opera.* (B. bérlet.)

* *Képvásárlás. Andrányi Károly báró*, az ismert és kiváló izlésű műbarát a budapesti műcsarnokban megvásárolta *Pentelei Molnár János* kiváló festőművész virágcsendélet című nagyvitalásu műalkotását, A kép holnaptól fogva látható *Weisz Leó* aradi műkereskedő helyiségében.

* *Román írók estélye Aradon.* Az aradi *Tri-buna* meghívására az újabb román író nemzedék több tagja, amint azt megírtuk, vasárnap este felolvasó estélyt rendezett a Fehér Kereszt szálloda nagytermében. Drámairók, lírikusok és novellairók voltak azok, akik a jól sikerült szoará programját tarkává és élvezetessé tették. A vendég írók nagyobb része Bukarestből jött és ezek: *Cincinnatius Pavelescu, Garleán Emil, Eftimiu Viktor, Stamatiad Alexandru, Nanu Demeter, Moldován Cornél, Ramura Dimu.* A magyarországi román írók közül *Goga Oktavián, Agarbiceanu János és Lupás János dr.* működtek közre. Különösen nagy tetszést keltettek *Goga* tüzes versei, *Cincinnatius* éles epigrammái és *Agarbiceanu* néhány hangulatos novellája. A termet teljesen megtöltő előkelő közönség zajosan ünnepelte a felolvasókat. A műsor befejezte után kezdődött a bál, melynek színes és változatos keretét szebbnél-szebb nemzeti öltözetben megjelent román hölgyek gyönyörű csapata töltötte ki. A bálon a többek közt ott voltak a következők:

Asszonyok: *Bocu Marilina Arad, dr. Ursu Anuca M.-Radna, Comsa Stella Szeben, Moldován Auróra Arad, dr. Marta Hermina Lippa, Vulcan Aurélia Nagyvárad, dr. Moga Alexandrina Arad, Vatiannu Ecaterina Arad, dr. Petrán Aurélia Arad, Antonescu Viktoria Arad, Erdélyi Julianna M.-Radna, dr. Tisu Olimpia Brád, Ghisa Letitia Arad, Popoviciu Marioara Zagujeni, Sgiaga Auróra Lapusnik, Vasilon Hermina Arad, Vuia Livia Arad, Tatu Caúta Arad, Secula Sofia Világos, dr. Oprean Mariti N.-Szt.-Miklós, Chicin Emilia Nagylak, dr. Robu Aurélia Körösbánya, Kéri Egenia Brád, Calnicean Aurélia Arad, dr. Bradean Gabriella M.-Radna, dr. Ispravnic Adriana Arad, Herbay Lucretia Arad, Comsa Stella Nagyszeben.*

Leányok: *Ursu Victoria és Sidonia Kurtics, Vatiannu Livia Arad, Moga Ella, Zagujeni nővérek, Evutian Victoria M.-Radna, Muntean Aurélia Lippa, Belu Sabina M.-Radna, Dabiei Anuca Dorgos, Avram Elenuta Arad, Petrán Veturia Arad, Neamtü Silvia Agris, Muntean Auróra Lippa, Lucuta Livia Világos, Pacu Mariora Arad, Orosz Veturia Lippa, Oprean Viorica és Mici Nagylak, Dimitrescu Minerva, Letitia, Tulia és Livia Arad, Ciorogarin Natália Pécska, Lóbe Allaina Grác, Opiria Silvia Lugos, Bogdán Hortensia Arad, Ciorogarin Hermina Arad, Bouca Florica Arad.*

* *A dévai új színház megnyitása.* Déváról jelentik: Déva város ujonnan épült kőszínházát 29-én nyitotta meg *Szilágyi Dezső*, az első erdélyi színkerület igazgatója társulatával. A színház ez alkalommal zsufolásig megtelt Déva város és a vármegye előkelő közönségével, mely lelkesen fogadta az új színház megnyitását. A színház teljesen magyar stílusban épült, belseje magyar motívumokkal díszített, rendkívül izléses és 500 ember befogadására képes. A színház terveit *Komor Marcel* és társa budapesti építő cég készítette és a kivitel *Kocsis Lajos aradi építőművész* munkája. Az ipari munkákat csupa dévai iparos látta el. A megnyitó

előadást Váradi Antal Prologusa vezette be, melyben a megye történelmi alakjai, Biró Mátyás, a Barcsayak és Bornemisszák szerepelnek. A Prologust a Himnus követte, melyet állva hallgatott végig a közönség. Utána Bakanyi Károly Obsitosa került színre, melyben Vida Ilona, Harmat Zseni, Radó Anna, Radványi, Kiss Miklós és Makai arattak sikert.

* Az Aradi Zende főnállásának 78-ik évében növendékeivel alapszabályszerű „Házi zeneestélyt” rendez 1911. év május hetedikén d. u. fél öt órakor a Fehér Kereszt termében, melyre a t. c. szülők, a zene és tanügy barátsági bizottsággal meghívottnak. Belépti díj: számozott ülőhely 1 kor, állóhely 60 fillér. Belépőjegyek ifj. Klein Mór könyvkereskedésében és este a pénztárnál kaphatók. Az igazgatóság.

* Amerikai attrakciók az Apollóban. A zseniális filmgyárosok újabb attrakciókat hoztak forgalomba, amelyet az Apolló-színház sietett biztosítani magának, sőt az Apolló abban a kellemes helyzetben van, hogy a kinematográfia produkcióival a fővárosi mozgószínházakat is megelőzze, már a szerdai műsoron bemutatja. Az érdekes, új mozgófényképeket leginkább az amerikai filmgyárosoktól szerezte be az Apolló s így a közönségnek ismét alkalma lesz amerikai filmekben gyönyörködni. Az új műsoron szerepel már az ázsiai pestis borzasztó pusztításának eredeti főlvétele is, ami ismét azt bizonyítja, hogy a kinematográfia már a hírszolgálatlaltal versenyez. Az illusztrált lapok közül csak a legnagyobbak hoznak egy-egy primitív képet az óriási pestis pusztulásáról s a kinematográfia már részletesen mutatja be ezt a szomorú világeseményt. Ezt a nagyszabású képet is a legzseniálisabb amerikai filmgyáros készítette. Kiküldötte a fényképeit Charbissba, ahol rendkívül érdekes anyagra találtak. Az amerikai polgárháborúról is érdekes főlvételeket láthat a néző, ha megtekinti az Apolló szenzációs új műsorát, amelyet külön figyelmébe ajánljuk a közönségnek.

* A lyoni futár. Napoleon háborúval terhes kora a leggazdagabb érdekesítő eseményekben, melyek halás témának kínálkoznak a kinematográfiának. Az Uránia színház legújabb műsora ismét hoz egy olyan Hager képet, mely Páris valóságos lázba hozta. A Napoleoni háborúk idejében egy postakocsi hét millió frankot szállít egy futár kíséretében. A postakocsit kirabolják. A tettes helyett a szerencsétlen futárt fogják el és itélik halálra. Még a vérpadon is hangoztatja ártatlanságát — hiába, az ártatlan embert kivézik és csak jó későre kerül elő a tettes. A kép olyag sláger, hogy minden külön reklamirozás nélkül is favorét fog csinálni. Szerdán mutatják be utóljára a fényes műsort, mely az előző két napi előadásokon is nagy vonzerőt és páratlan tetszést gyakorolt. A lyoni futárt esőtörtökön mutatja be az Uránia. 175

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Ipartestületi közgyűlés. Az aradi ipartestület vasárnap délután tartotta évi közgyűlését. Az évi jelentéshez Hönig Ottó szolt és annak kaposán felhívta a testületet, hogy tartásák a napirenden az iparostanonciskolai tandíjkérdést, hogy az az iparosság érdekeinek megóvása mellett legyen megoldható. Az évi jelentést különben tudomásul vették. Ugyancsak tudomásul vették a záró-számadásokat is és megadta a közgyűlés a tisztikarnak a felmentvényt is. Tudomására hozták a közgyűlésnek azt is, hogy az ipartestület ivén a tagok a vesztőhely megváltására 372 korona és 50 fillért gyűjtött. Az évi költségvetést elfogadták. A bevételeket 20.600, a kiadásokat 19560 koronában állapították meg.

Előjárásági tagoknak a következőket választották meg: Georgiades József (85), Schäfer József (85), Joanovits Antal (84), Fock Gábor (84), Sztójakovits Milán (83), Göncz József (80), Solymos József (51), Kottila József (49), Gartner Márk (47), és Porczán Lajos (43).

Póttagonként bekerültek: Jäger József, Krizsán Dezső, Dengelegi Ferenc, Pribán Miklós, Diamant Jenő, Zimmermann János, Lenkey Ferenc, Tasch Miklós, Eberlein József és Vandracssek Ignác. A közgyűlés jegyzőkönyvileg adott kifejezést az ipartestület örökös tb. elnöke: Rosmanith Albert elhunytá fölött. Az elnök az ülést háromnegyed 6 órakor rekesztette be.

Nászut a halálba.

— Öngyilkos a harmadnapos asszony. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, május 2.

Ma reggel hét órakor — mint budapesti tudósítónk jelenti — az Angol királynő-szálloda második emeletén, egy nyitott ablakban a halált kísértve, egyszerre megjelent egy női alak. Előbb fölállt az ablakfára, majd leereszkedve és lábait lógatva kiült az ablakba. Akik lenn jártak az utcán és figyelmessé lettek a veszedelmes játékra, azt hitték, hogy a szálloda valamelyik szobalánya bravuroskodik jókedvében. Piros papucs fölé röpökde lebegett a szoknyája. Egyesek aztán tréfásan föl is kiabáltak hozzá. A nő azonban nem törődött velük. Két kezével tartva magát, lábait vigan jártak, olyanformán, mint a hintán ülő, aki nekilendülni készül. Az utcán állókön rémület futott végig. Az ablakban tornászó nőnek mind hevesebben jártak a lábai. És egyszerre egy iszonyú lendületet véve a női test, kivágódott a levegőbe, megfordult maga körül és összezúzva elterült az aszfalton. Az utca, a szálloda népe mihamar összefutott. Az öngyilkossá lett fiatal teremtes a szálloda egy vendége, egy érdekes vendége, egy harmadnapos asszony, aki férjével együtt tegnap szállt be a szállodába és akinek finom szőke fejére csak tegnap tették fel a menyasszonyi koszorút. A neve: *Melzer Frida*, *Kauders Róbert*nő. Tegnap még nevetett, ragyogott, mára, a harmadnapos nászutján, megelégette az örömeit, utközben kiszállott és eljutott a morgueba...

Az öngyilkosság.

Vasárnap délből esküdtök örök hűséget a boldogtalan Melzer Frida férjének. Kauders Róbert prágai utazónak. Másfélsztendei kölcsönös érdeklődés után következett el végre a házasság, amit nehezen vártak mindketten. Kauders ugyanis osztrák állampolgár és háromnegyed éven keresztül kellett futkuszni, amíg mostanában megszerezte a házasságához szükséges iratokat. A leányt, miután a szülei nem élnek, a két bátyja, akik Székesfehérvárról ismert és tekintélyes emberek, házasította ki. Az egyik Melzer Simon a Fonciére főhivatalnok, a másikkal, Melzer Jakabnak nagy szabóüzlete van. Melzer Simon valahol összejött Kauderssal és ezen az ismeretség révén került el Székesfehérvárra a sokatkereső prágai utazó mindgyakrabban, míg végre megkérte az árva Melzer-lány kezét. Az esküvő a legszűkebb családi körben folyt le. A Melzer-testvéreken kívül csak a Kauders testvérei: Alois és Olga vettek részt, akik az esküvő után az Angol Királynőbe szálltak a fiatal párral együtt. Tegnap délután érkeztek meg és a 100-as szobát kapták. Délután még a Stefánia-uton korzóztak és az estét a Fővárosi Orfeumban töltötték. Éjjel egy órakor tértek aztán haza. Egész idő alatt a fiatal asszony a legvidámabban viselkedett, nevetgél, szinte túlaradó jókedvvel mulatott; az asszonyi szabadság szinte megrészesgítette.

A fiatal asszony nagyon korán kelt. Piros

papucsban, pongyolában kijött a folyosóra és idegesen fel-alá járkált. A folyosón Horváth János cipőtisztító és Brunner Jánosné szoba-asszony figyelmessé lettek a viselkedésére. A második emeletről tétovázva felment a harmadik emeletre, meg visszajött. Aztán egy sarokba húzta magát és könnyezni kezdett. Nem merték megszólítani. Otthagyták. Amikor a fiatal asszony magára maradt, benyitott a legközelebbi lakosztályba. Aztán egy másikba. A 61-esbe bement. Nyitott ablakot keresett. A 61-es szoba ablakából aztán levette magát.

A férj szava.

A legszerencsétlenebb férj Kauders Róbert, szimpátikus, harminc év körüli, csinos ember, ezeket mondta a tragikusan végződött szerelemről:

— Másfél év előtt ismertem meg boldogtalan feleségemet. Szőke, apró teremtes... Fekete szemekkel... A házasság szerelmi házasság volt. Másfél esztendőn keresztül volt módomban meggyőződni a Frida szinte érzelmeiről. Ez történt, így történt, iszonyatos, ha meggondolom, mennyit kellett küzdeni, amíg végre odáig jutottunk, hogy megtarthattuk az esküvőt. Nem anyagiakra értem a küzdést. Én elég jól keresek. A prágai *Hitz & Meller* cégnél vagyok alkalmazva, ahonnan szép jövedelem van. De mint osztrák állampolgárnak ezer akadály gördült utamba a házasságkötésnél. Háromnegyed esztendeig futkostam ügyvédekhez, amíg megszereztem az iratokat.

— Tegnap délután érkezünk boldogan. Velünk jött két testvérem. Alois és Olga. A szomszéd szobákat bérelték ki. Megérkezés után átöltöztünk, kikocsiztunk. Este aztán a Fővárosi Orfeumba mentünk el. Nagyon vig, vidám és boldog volt. Egy óra tájban jöttünk haza. Nagyon fáradtak voltunk, mindjárt lefeküdtünk. Fél hét felé felkelt. Felhuzta piros keleti papucsát, amelyet én hoztam neki keletről és amelyet nagyon szeretett és pongyolát öltött.

— Wohin gehst du, Liebste?

— Gleich komm ich...

Én nagyon fáradt voltam és tovább szunyókáltam. Elmúlt talán husz perc. Várok reá... Egyszerre rámtör a személyzet és felkiáltott azzal, hogy: *öngyilkos lett a feleségem*. Én mint egy örült ugrottam fel. Csak addig tartott önuralmam, amíg berohantak a testvéreim. Aztán összeestem. Miért tette, miért tette, nem tudom; nem sejthetem, nem tudom. Talán pillanatnyi elmezavarban követte el tettét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sikkasztó községi jegyző. Az aradi törvényszék előtt ma *Selmeczy Albert* volt forraynagyiratosi községi jegyző állott vádlottként. Egész csomó hivatali sikkasztás elkövetésével vádolta az ügyészség a volt községi jegyzőt, akinek a panamáira annak idején *Károlyi Gyula* gróf főispán jött rá. Éveken át huzódott *Selmeczy* ügye, míg ma végül főtárgyalásra került a sor. A törvényszék a megítélt jegyzőt két évi börtönbüntetésre ítélte.

§ Fogházra ítelt hitközségi elnök. *Sátoralja-ujhelyről* jelentik: A homonnai hitközség volt elnöke olyan hirdetményt függesztett ki a templom előcsarnokában, mely nem a képviselőtestület határozatából eredt. A templom gondnoka, *Friedmann Dávid* a hirdetményt leszakította, de az elnök azt ismét pótolta, ami már többször is megtörtént. *Klein Lajos* elnök a szombati istentisztelet alkalmával élőszóval is ki akarta hirdetni a határozatot, esendőri oltalmat kért és egy másik társával az emelvényre

lépett, hogy a hirdetményt felolvassa. A templom gondnoka hivatali tisztjéből kifolyólag el akara távolítani a szónoki emelvényen álló elnöktársát, mint oda nem tartozó egyént, mire az elnök rendeletére a két csendőr a gondnokot a nagyközönség szemeláttára vasra verte. A homonnai kir. járásbírósg Klein Lajos volt elnököt a csendőröknek a templomba való jogtalan bevezetése miatt 8 napi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Elített rablógyilkos Brassóból jelentik: Az esküdthíróság ma tárgyalta Cseke Rebeka és szeretője Barna József bűnyűjét, akik annak idején közös erővel megölték és kirabolták Tost Péter templomszolgát. Miután Cseke Rebeka a vizsgálati fogságban a múlt héten meghalt, a bíróság csak Barna felett ítélt. Az esküdtek bűnösnek mondották ki Barna Józsefet, mire a bíróság életfogytig tartó fegyházra ítélte.

HIREK.

Elnémitották a feministák szónokát.

— Nők csatája Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2

A nők tudvalévően elkecseregett hadjáratot indítottak azért, hogy ők is kapjanak választójogot. Angol testvéreik példájára, a magyar feministák is minden alkalmat megragadnak, hogy ezt a követelésüket hangosan tudtára adják a világnak.

Az aradi választójogi gyűlést is tömegesen keresték föl és minden áron szerették volna emelvényre juttatni legfőbb apostolukat: Bedy-Schwimmer Rózsát. Ámde hiába való volt minden erőlködés, s a hangszálak hiába szakadoztak meg a „halljuk Schwimmer Rózsát!” kiáltásoktól, mert a rendőrség és a rendezőség megakadályozta Rózsa asszony szónoklatát.

Feminista forrásból ezt jelentik a meghiusult szereplésről: Viharos jelenetek voltak Justhék választójogi gyűlésén. A Justh-párt és a szociáldemokrata-párt első nyilvános fellépését, az Aradon vasárnap délután tartott népgyűlést súlyosan megzavarták a feministák és a rendezőség összetűzése. A feministák, akik mindenhol megjelennek, ahol a választójogi reformot sürgetik, nagy tömegben „Választójogot a nőknek!” feliratu zászlókkal kivonultak a Budapestről érkező vendégeket váró menettel. Délután a gyűlésen a karszallagos feministák különböző röpiratokat osztottak szét a hallgatóság között. Az aradi feministák támogatására a központ kiküldte Bedy-Schwimmer Rózsát és Spády Adélt. Összetűzésre az adott okot, hogy a gyűlés elnöke, Mülek Lajos dr. nem akarta tudomásul venni Bedy-Schwimmer Róza szólásra jelentkezését. Az aradi feministák izgatottan adták tovább a hírt a tömegben, amely erre zajosan követelte Bedy-Schwimmer Róza felszólalását. A szólásszabadság önkényes elfojtása mind nagyobb méltatlankodást váltott ki, amely tetőpontjára hágott, amikor a szónokok végtelen sora után az elnök zárszóval be akarta rekeszteni a gyűlést, anélkül, hogy a nő-szónoknak megadta volna a szót. Az elnök a közönség zajongásától percekig nem tudott szóhoz jutni s végre le is kellett jönnie a pódiumról, melyet helyette sürgősen elfoglalt Pop Cs. István, akinek a szava beleveszett az aradi munkásság és polgárság méltatlankodásába. A szólásszabadság és a hirdett demokrácia nevében zudultak fel az elnök ellen, aki mármár hajlandó lett volna a közvélemény nyomásának engedni, ha Vámos Henrik dr., a gyűlés dirigense a leghatározottabban nem tiltakozott volna az ellen, hogy „női felszólalásokkal vesélyeztessék a gyűlés komolyságát”.

Schwimmer Róza van olyan komoly, mint az ur!

— A női választójog se vice! — süvített a sok méltatlankodó férfi és női hang az erőszakos pesti fiskális felé. „Halljuk, halljuk, a feministát!” ismételte állhatatosan a tömeg. Egy rendező rendőrrel fenyegetett, néhány, a szólásszabadságot sürgető szociálistát. De ezek kijelentették, hogy nem hajlandék segédkezet nyújtani a szólásjog erőszakos elfojtására. Erélyesen hangsúlyozták, hogy ez a gyűlés nem a pesti urak magánügye, hanem az aradi szociáldemokrata és a függetlenségi párt együttes rendezése, a jogfosztás ódiuma tehát ezekre a pártokra háramlának. Az érdeklődés teljesen a pódium körül forrongókra koncentráldott, úgy, hogy az elnök észrevétel nélkül be is zárta az ülést, ami azonban nem készítette távozásra az izzó hangulatban lévő közönséget. „Az urak gyönyörűen illusztrálják, milyen népszabadságot kívánnak a nyakunkra hozni”, méltatlankodtak a szociálisták.

Talán fölösleges is külön hangsúlyozni, hogy ez a jelentés a nőapostolok legmerészebb tulzása. Nem a tömeg kívánta hallani Róza asszonyt, hanem az éles toroku hölgyek, akiknek haragos, piros nyelve azonban most eredménytelenül pergett.

— Az időjárás. Lassu hőemelkedés és helyenkint, — főleg délen, — csapadék várható. Déli hőmérséklet 16-2 Celsius.

— Jön a király. Budapestről jelentik: Ő felsége, miután kétszer elhalasztották az utazását, holnap este érkezik Budapestre. A király, akivel a rendes, teljes kíséret jön, két-három napig marad Buda várában, azután szűkebb kíséretével Gödöllőre megy, ahonnan időnként Budapestre jön. A gödöllői kastély teljesen elkészülve várja urát. Erzsébet királynő lakosztálya érintetlenül áll.

Bécsből jelentik: A király ma Pallavicini nagykövetet, a külügyminiszter helyettesét, továbbá Bienenrth bárót és Windisch-Graetz Ottó herceget külön kihallgatáson fogadta.

— Előkészítik a vidéki egyetemeket. Budapestről jelentik: A harmadik egyetem felállításával kapcsolatban, mint a Politikai Értesítő jelenti, a kultuszárca költségvetése tárgyalásának befejezése után, a kultuszminiszterium kiküldött képviselői elutaznak azokba a városokba, melyek a felállítandó egyetem kérdésében előtérben állanak s helyszíni szemle alapján fogják a miniszterium részéről megindított tárgyalásokat folytatni. A kultuszvita befejezése után elsősorban Debrecenbe mennek és pedig Balogh Jenő államtitkár fog ideutazni, az egyetemi ügyosztály vezetőjével, Tóth Lajos miniszteri tanácsossal. Ezután a többi városok kerülnek sorra.

— A felvidéki hadgyakorlatok. Sátorlajuhelyről jelentik, hogy az idei hadgyakorlatokat Dukla, Homonna és Bártfa környékén tartják. A király Felsővízközön fog lakni, Szepesházy Imre országgyűlési képviselő kastélyában. A hadvezetőség élén Ferenc Ferdinánd trónörökös fog állani.

— Elhunyt román püspök. Szamosujvárról táviratozzák: Szabó János szamosujvári gör. katolikus püspök az éjjel meghalt.

— Az aradi országos fényképképzés. Ünnepies aktusok kíséretében nyílt meg vasárnap délelőtt az aradi országos fényképképzés. A közönség részére már délelőtt 11 órakor megnyílt a Liceum dísztermének ajtaja, míg a hivatalos megnyitást déli fél egy órára halasztották, mert K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, a kiállítás fővédnöke csak a déli vonattal érkezhetett Aradra. A kiállítás fővédnökét a vasutállomáson ünnepélyes fogadtatásban része-

sítette a rendezőség s a város vezetősége. Varjassy Lajos polgármester meleg szavakban üdvözölte a tanácsost, aki a fogadtatást hálásan megköszönte. A vasutállomástól K. Lippich Elek Varjassy polgármester, Bohus László báró, Kovács Vince tanácsnok, Stengl Andor, a klub tagjai s az Aradra érkezett vendégek kíséretében kocsin a kiállításra hajtatott. A Liceum nagytermében nagyszámú közönség s a fővárosi és a vidéki fotoklubok kiküldöttei üdvözölték Lippich Eleket, akit a terembe lépéskor zajosan megéljeneztek. Stengl Andor iparfelügyelő, az aradi fotoklub elnöke üdvözölte a kiállítás fővédnökét és felkérte K. Lippich Eleket, hogy nyissa meg a kiállítást. A miniszteri tanácsos szép beszéd kíséretében tett eleget a kérésnek. Bemutatták azután a rendezőség tagjait, majd K. Lippich Elek megtekintette a kiállított képeket, amelyekről dicsérettel nyilatkozott. — A bíráló-zsüri a déli órákban ülést tartott Bohus László báró elnöklete alatt s a díjakat a következőképpen osztotta ki:

Szobormű (Albert Andor díja) nyerte Faix Jaques (Arad).

Ezüst mokkakészlet (Arad tiszteletdíja) nyerte Matusik Márton (Arad).

Majolika váza (Zsolnay Miklós díja) nyerte Sine József (Arad).

Diszitett szelence (Stengl Andor díja) nyerte Joanovich Pál (Budapest).

Fényképezőgép (Bohus László báró díja) nyerte Egyek Géza (Budapest).

Ezüst cigaretta tárca (Bloch H. és Fiai díja) nyerte Kankovszky Ervin (Budapest).

Ezüst szelence (az aradi képző- és iparművészeti társulat díja) nyerte Magyar Rosenberg Emil (Budapest).

Szobormű (Albert Andor díja) nyerte Szalay Róbert (Budapest).

Diszes tüköróra (Rozsnyai Testvérek díja) nyerte Wilder Frigyes (Budapest).

Szobormű (Albert Andor díja) nyerte Bocsa András (Budapest).

A budapesti fotoipari részvénytársaság 4 díjat küldött azoknak a megjutalmazására, akik Asteron papíron a legszebb képeket készítették. A zsüri a díjakat a következőknek ítélte:

Gelley Károly dr. (Budapest), Szakill Géza (Budapest), Kovács Géza (Budapest).

Délután fél két órakor társaság volt a vendégek tiszteletére a Fehér Kereszt-szálloda külön termében. Az asztalfőn K. Lippich Elek miniszteri tanácsos foglalt helyet. A főváros kiküldöttein s a rendezőség tagjain kívül részt vett a banketten Varjassy Lajos polgármester, Ottenberg Tivadar kereskedelmi kamarai elnök, Kovács Vince tanácsnok s még számosan. Pohárköszöntőket mondtak:

Kovács Vince, K. Lippich Elek, Alt János, Stengl Andor, Kelemen Lajos dr., Bánfi Miklós és Hoffmann Miklós. A társaságban feltalált ételek Braun Gusztáv vendéglőjének konyháját dicsérik.

— Az Országos Ügyvédszövetség május 7-iki budapesti alakuló közgyűlésének előkészítése céljából tisztelettel kérem ügyvédtársaimat, hogy szerdán délután 6 órakor a Városi-kávéházban tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Az egybehívók nevében Rácz Sándor dr. ügyvéd.

— Nyugdíjazott alezredes. Herbay Silvius aradi 33. sz. gyalogezredbeli alezredes, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredményéhez képest, mint csapatszolgálatra a hadseregben alkalmatlan, helyi szolgálatokra alkalmas, mozgósítás esetére ez utóbbiakra való előjegyzése mellett, a nyugállományba került.

— Eljegyzés. Spietzer Dénes erdőkereki földbirtokos eljegyezte Klein Annuskát Székesaranyágról.

— Cégváltozás. Az I. Deutsch Mór által eddig Aradon képviselt kőbányai első magyar részvényesfézde főraktárát Schreyer Viktor aradi lakos vette át.

— A fősorozás első napja. Ma reggel nyolc órakor kezdte meg Kádas Kálmán főjegyző polgári és Siegl Károly őrnagy katonai elnök vezetésével a sorozóbizottság működését Aradon a városház földszinti tanácstermében. Az első korosztálybeli hadkötelesek közül 257-en

álltak a bizottság elé, amely a jelentkezőknek nagyobbik felét alkalmasnak találta. Százharminckilenc hadkötelest soroztak be a mai nap. Tizenöt év óta nem került sor alá ilyen alkalmas anyag, mint ma.

— Ünnepeit főgépész. Az Aradi Széchenyi gőzmalom tisztviselő kara meleg szeretettel ünnepele vasárnap Stauffer Károlyt, a telep érdemes főgépészét, aki 25 éve szolgálja tisztességben és becsülésben a vállalatot. Az ünnepeket délelőtt testületileg felkeresték, tolmácsolták az igazgatóság és tisztviselőkar jókívánásait, este pedig tiszteletére társasvacsorát rendeztek.

— A bálás igazgatóság. Bajáról jelentik: Wagner Sándor, a bajai kereskedelmi és iparbank könyvelője, kit az országos szenzációt keltett milliós főnyeremény körüli bűnperben a szegedi tábla és a kuria két és fél évi fegyházra ítélte, büntetése kétharmadának kitöltése után ma feltételes szabadságra Bajára érkezett. Wagner Sándor, akit a bank igazgatósága, mely volt könyvelőjét ma is ártatlannak tartja, egész börtönbüntetése alatt teljes fizetésének kegydíj címén való élvezetében meghagyott, most igazgatósági határozattal akként gondoskodott, hogy neki élete fogytáig 160 korona kegydíjat juttat. Wagner Sándor, ki 40 év körüli bajai háztulajdonos, Baján marad, pörújítási kérelmet adott be, ártatlanságát hangoztatva.

— Öngyilkos földbirtokos. Késmárk egyik igen tekintélyes polgára, Osvald György nyugalmazott rendőrkapitány, földbirtokos, liceumi felügyelő agyonlőtte magát. Megállapították, hogy Osvald hirtelen támadt elmezavarában végzett az életével.

— Elfogták a gyermekrablót. Beszámoltunk arról, hogy Szabadkán Récsey Ede dr., Elemér nevű kis fiát két fiatalember elrabolta és csak harmincezer korona váltságdíj ellenében akarták szüleiknek visszaadni. Az ügyvéd feljelentésére a rendőrségnek sikerült a kis fiút az aggó szülők részére visszaszerezni, de a harminckéteket megszótkak. Most az egyik rablót sikerült Dettán elfogni. Halász Lajosnak hívják. Rovott multu ügyvédi irnok. Tagadja a bűntényt. Anyait beismer, hogy pénteken Szabadkán járt egy társával, családi ügyben, de társát megnevezni nem hajlandó. Tagadása azonban nem sokat ér, mert a tanúk felismerték benne a cinkost. Halász igen jó családból való. Apja temesvári főügyész volt, ő maga azonban teljesen elzüllött és már sokszor volt büntetve. Erdékes, hogy a rablók a maguk által irt levélen kívül, még a kis fiúval is irattak a szülőknek egy levelet, de ezt eljuttatni már nem volt idejük.

— Elvesztett nyolcszáznegyven korona. Thomka Elek nyugalmazott huszárezredes bejelentette a rendőrségnek, hogy tegnap délelőtt elvesztette 840 korona tartalommal pénztárcáját. Az ezredes Hoffmann Antal divatáru üzletében tartózkodott és ott találta őt meg a pénzes levélhordó, aki négyszáz koronát akart neki kézbesíteni. Átvette a pénzt az ezredes és zsakettje belső zsebéből 440 koronát tartalmazó tárcáját vette ki, hogy abban helyezze el az átvett pénzt. Ez meg is történt és ezután kisidő múlva hazament. Az átöltözésnél észrevette, hogy a tárcá hiányzik. Visszasietett az üzletbe, de ott azt a választ kapta, hogy senki sem látta azután a tárcát, miután az ezredes zsebébe tette. A feljelentésre a rendőrség megindította a keresést és annyit megállapított, hogy az ezredes távozása után megjelent Hoffmann üzletében két paraszt asszony egy férfi társaságában és ott vásároltak. A pénzes levélhordó állítása szerint az egyik asszony lehajolt és a földről felvett valamit. A levélhordó ugyanis miután

kézbesítette Thomka ezredes 400 koronáját, távozott az üzletből és bement a szomszéd házba egy csomaggal. A Hoffmann cég üzlete előtt álló kocsihoz visszatért, látta a két asszonyt bemenni Hoffmannhoz és utánuk nézve vette észre, hogy azok egyike valamit felemel a földről. Öltözködésük után itélve aradmegyeiek lehetnek és kipuhatolásukra megtette a rendőrség a szükséges intézkedéseket. A tárcá úgy került a földre, hogy az ezredes nem a zsebébe, hanem a zsebe mellé tette az erszényt.

— Riadalom a lift miatt. Budapestről jelentik: Nagy ijedelem volt tegnap délután a Royal-szállóban. A személyvonó lift mondta föl a szolgálatot, ugyancsak különös módon: önmagától le-fölszárguldott s nem lehetett megállítani. Éppen leereszkedett gépével a liftkezelő s éppen néhány lakója a szállónak be akart szállni, sőt egy ur már be is tette a lábát a liftbe, a mikor az hirtelen megindult s pillanat alatt fölsiklott az ötödik emeletre. Ott nagy robajjal belevágódott a menyezetre s pillanat alatt ismét lebukott a földszintre. Itt a lift ismét nagyot puffant s a következő pillanatban már megint az ötödik emeleten volt. Negyedóráig tartott ez a fel- és alárobogás, minden fordulónál robbanásszerű zajjal. Kiderült, hogy a gépész egyáltalán nem volt a gépházban, a helyettese pedig május elseji derével akkora áramot eresztett a liftbe, hogy nem lehetett megállítani. Szerencsére a Royal igazgatója már tapasztalt ember a liftbalesetek dolgában. Biztos kézzel nyult a megfelelő fekhöz és először is meglapátolta a lift járását. Ekkor végre — az első emeleti ajtón — kiugrott a liftből a minden porcikájában összevissza rázkódott kezelő és ijedtében halálra vált arccal, egész testében reszketve, letámolygott a földszintre. Majd teljesen megállította a liftet az igazgató s ekkor megszűnt a nagy pánik, a mely egy kínos negyedóráig nyomta a hotelt.

— Küzdelem a rablókkal. Szatmárnémetiből jelentik: Zempléni Nándor csztálymérnök négy munkással Szatmárról hajtányon indult, hogy a vonalon dolgozó ökröket és munkásokat kifizesse a nála lévő 33.000 koronából. A városban alul a sínek mellett hirtelen négy parasztember külsejű alak ugrott elő és egyik a mérnökre vetette magát, hogy a kezében lévő táskát kiszakítsa. Az egyik vasuti munkás a mérnök segítségére sietett és sikerült is megmenteni, a többi munkások a támadók közül, nehéz tusa után, két merénylőt lefogtak és az első örházba vitték, míg Szatmárról rendőri segínyt kértek. A két elfogott rabló az örház ablakán át menekült és nyomuk veszett. Azt hiszik, hogy a merénylők régebben elesapott munkások, kik tudták, hogy mikor szállítanak a vonalon a munkások számára pénzt.

— A Magyar Élet- és Járadékbiztosító intézet mint szövetkezet április hó 29-ikén tartotta Széchenyi Aladár gróf elnöklelte alatt évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentése szerint a szövetkezet tagjainak száma a lefolyt évben 12666-ra szaporodott, a biztosított tőkeállomány 29 millió 733.815 koronát tesz ki. Az összes tartalékok alapszabályszerű dotálása és bőséges leírások után a részvénytulóke szelvényeit 12 korona 50 fillérrel (5 százalék) váltják be. A tiszta nyereség 70 százalék, amit a biztosított tagok nyereséyesztalékalapjához csatolnak, melynek még föl nem osztott része így 34.200 korona 28 fillérre fog rugni. Az 1906. évben belépett tagok az idén részesülnek először nyereséyesztalékban, mely az évi díj 5 százalékának felel meg. A közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését és azoknak a fölmentvényt megadta. Új felügyelőbizottsági tagnak Kovács Gyula dr. udvari tanácsost, a Kereskedelmi Múzeum igazgatóját, új választmányi tagnak pedig Lisznyay-

Damó Tihamér miniszteri tanácsost választotta meg. 2007.

— Megölte a mostohaanyját. Bécsben borzalmas gyilkosság történt tegnapelőtt. Schob Frigyes 23 éves pénzügyminiszteri díjnok meggyilkolta a mostohaanyját, a 46 éves Schob Franciskát. A gyilkosságra állítólag az adott okot, hogy Schobné megtiltotta a fiának a további közlekedést azzal a leánnyal, akivel hosszabb idő óta szerelmi viszonyt folytatott. A gyilkosságnak vasárnap délután 5 órakor jöttek nyomára. Schobné akkor már halott volt. A gyilkos egy létra segítségével az ablakon át menekült el és a rendőrségnek a legnagyobb apparátussal sem sikerült őt kinyomozni. Schob Frigyes a külvárosokban rejtőzködött, éjjel két órakor azután önként jelentkezett a rendőrségen, ahol nyomban letartóztatták.

— Rabló jogász. Bécsből jelentik: Vasárnap éjszaka a Burggasseban egy kis papirkereskedés helyiségében doronggal leütötték az üzlet tulajdonosnőjét, egy éltes asszonyt. A tettes kirabolta a kézipénztárt, de csak kevés zsákmányt vitt el. A rendőrség már éjszaka letartóztatta a merénylet tettesét. Simond Baruchnak hívják, Brodyből való s másodéves jogásznak mondja magát. Az öreg asszony sebesülése nem veszélyes.

— Szerencsétlenül járt gyermek. Makórol jelentik: Popp Aurélia csanádvalotai vasuti 6r leánya tehenekelet legeltetett a vasuti töltés mellett. A robogó motortól az egyik tehén megvadult, nekirohant a leánynak és felöklelte. A szerencsétlen leány fején életveszélyes sérüléseket szenvedett és az egyik szeme is kifolyt.

— Születések, halálozások és házasságok. Aradi anyakönyvi hivatalban e hó 1—2-én a következő születéseket, halálozásokat jelentettek be és házasságot kötöttek: Született: Szabó József nap számosnak György nevű fia. Jovanov Mihály nap számosnak Mihály és Gergely iker nevű fia. Bayer János gépmunkásnak Kornélia nevű leánya. Dán Illés asztalosnak Sándor nevű fia. Bánfi György vasuti hivatalnoknak György nevű fia. Cladován Demeter nap számosnak György nevű fia. Schmotzer Béla műszerész segédnek Melinda nevű leánya. Domány János bornagykereskedőnek Ádám nevű fia. Erdősi Sándor asztalossegédnek László nevű fia. Scher Miksa üzletvezetőnek Andor nevű fia. Meghalt: Ujak Etel 28 napos leány. Jovanov Mihály 1 napos fia. Szolimán Mátyás 60 éves cipész. Özv. Büchler Nándorné 85 éves magánzónó. Domány Ádám 1 napos fia. Kovács Izabella 62 éves nő. Marsi Gizella 2 és fél éves leány. Szellner Tamás 70 éves téglamester. Özv. Wagner Ádámné 77 éves magánzónó. Beláry János 96 éves kómüves-segéd. Házasságot kötött: Veszi János cipész Ambrus Teréziával. Pongrácz Pál asztalos Fehér Juliánával. Benz Ágoston kereskedelmi ügynök Amigó Jankával. Dudas Lajos sütősegéd Mera Gizellával. Pálmai János áll. felvigyázó Lipcsei Ilonával.

— Dr. Székely Inigó fogorvos tanulmányutjáról visszaérkezett és a mai napon rendelőseit megkezdte. 2002.

— Az Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár Aradi fiókja ezuton értesíti t. üzletheleleit, hogy helyiségeit május hó 4-én, Szabadság-tér 21. szám, (I. emelet) alá helyezi át. 1729.

— Legujabb női börtönök, oldal, szivar és pénztárcák, nagyobb és kisebbszerű uti bőröndök és mindennemű sportcikkék olcsó árban lesznek árusítva Kramarovits József börtöndős üzletében, Szabadság-tér 2. Javitásokat szakszerűen eszközöl. 1027.

— Discretió mellett azonnal és olcsón készit mindennemű írásmunkát és sokszorosítást Ziffer Sándor írógép-vállalata Forray-utca, gr. Hunyady-palota. 688.

— Személyhitel nyugdíjkepes tisztviselők és katonatisztek részére kapható előnyösen Szücs F. Vilmosnál Arad, Karolina-utca 8. 1852.

— Ridikül, kizitaska ujdonások, bőröndök, sportcikkék, tenniszverők, labdák és hálók, football, füleslabda, sétabotok, illatszerek, kölni

Tisztviselői kölcsönt katonatiszteknek

állami, megyei, városi hivatalnokok, valamint a legelőnyösebb feltételek mellett

kezesek nélkül eszközöl

minden előzetes kiadás nélkül, biztosítási iroda,

Arad, Hunyadi-u. 1. I. em., hol bővebb felvilágosítás nyerhető.

vizek, hajvizek, fogporok, mosdószappanok, kefe, fésű és pipere áruk legnagyobb választékban és legolcsóbban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrásy-tér 15. 228
— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weiszul. 1450

Mindig kifogástalan!

Teljesen csak akkor használható, ha mosónője meleg, gőzölgő és kézzel szorítva szappannal mosja. Ha nem szorítja, hanem csak szappannal mosja, teljességgel csak hamar megsárgul és teljesen káros lesz tőle. Nem is szil, hogy közönséges szappanok milyen nagy kárt okozhatnak. Vajon ügyel-e mosónője a szappan jelzésére, a „Schick” szóra és a „Garant” jelzésre?

6832

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. I. Illetékes helyre juttattuk panaszát. Egy utas. Az igazgatóságunk beküldtük. Az majd segít a bajon.

VITA FORRÁS

SÖSKÜTÉSZERE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, közhány, hólyag- és vesebetegnek. Félpohár VITA-forrás a gyomorfájdalmat azonnal megszünteti. A vállalat tulajdonosa: 1556 „CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10—18. Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon. Kapható minden jobb felszerelésben és gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Arad szerbiai exportja. Megírtuk, hogy Wildner Henrik dr. alkonzul, a belgrádi csász. és kir. konzulátus vezetője, május hó 1-én, hétfőn délelőtt Aradra érkezik, hogy az aradi és vidéki nagyobb kereskedelmi és ipari vállalatok vezetőivel személyes érintkezésbe lépve, a szerbiai export tekintetében a kívánt felvilágosításokat nekik megadja. Az export-értekezlet hétfőn délelőtt 10 órakor kezdődött az aradi Kereskedelmi és Iparkamara székházának tanácstermében, amelyen az exportáló vállalatok csaknem valamennyien képviselték magukat. Ottenberg kamarai elnök megnyitja után Wildner dr. alkonzul tartott érdekes és tanulmányos előadást Szerbiának a szerződés megkötése előtti és utáni állapotáról. Felhívta az exportáló cégek figyelmét arra, hogy minden kereskedelmi ügyekben elsősorban a konzulátus-

hoz forduljanak felvilágosításért. Az előadás után a megjelentek kérdézkérdésére adott Wildner dr. lekötelező szíveséggel részletes és pontos felvilágosítást. Az értekezlet befejezése után Wildner dr., aki Görgey István, a kereskedelmi minisztériumba beosztott kir. iparfelügyelő kíséretében jött Aradra, a Westinghouse-gyár igazgatója által rendelkezésre bocsátott automobilon a kamara titkárainak társaságában kiment a Weitzer-féle waggonygyárba, majd ennek megtekintése után a Westinghouse-automobilgyár telepeit s a Dörner testvérek gyújtószín-gyárát tekintette meg, délután pedig Domány József borkereskedő imponáns pinéjébe látogatott el. Délben 1 órakor Ottenberg Tivadar kamarai elnök a Fehér Kereszt gyémánt-termében a miniszteri kiküldött tiszteletére pazar ebédet adott, melyre a délelotti értekezlet résztvevői is hivatalosak voltak. Az ebéden a vendéglátó kamarai elnök német nyelven felköszöntést mondott Wildner dr. egészségére, Varjassy Lajos dr. kamarai titkár pedig Görgey Istvánt köszöntötte fel. A tisztokra Wildner konzul válaszolt, Ottenberg Tivadar kamarai elnökre s Arad kereskedőire és iparosaira üdvözlő poharát. A társaság a késő délutáni órákig kellemes hangulatban ült együtt.

— Az aradi gőztéglagyár közgyűlése. Vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta az aradi gőztéglagyár részvénytársaság ez évi rendes közgyűlést az Aradi Ipar- és Népbank nagytermében. A közgyűlést Szabó Zoltán vezette, ki a megnyitás után a megjelentek névsorát állapította meg. Kell József dr. kifogásolta, hogy a részvények nem hozták el a közgyűlésre és így nem állapítható meg, hogy kik tették le a valóságban részvényeiket. Kifogásolta továbbá, hogy az igazgatóság tagjai személyenként csak egy részvényt nyel szerepelnek a közgyűlésen holott köztudomású, hogy nagyszámú részvények tulajdonosai. Valószínű, — ugymond — hogy a részvényeket szívesen másokra ruházták át azért, hogy e részvények alapján mások szavazhassanak az igazgatóság javaslatai mellett. Szabó Zoltán felvilágosító nyilatkozata után Szalay Károly dr. társasági ügyész felolvasta az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését, a mérleget és különböző számadásokat. Kell József dr. részletesen kifogásolta a mérleg egyes adatait és észrevételeket tett a felolvasott jelentésekre. Felhívja a részvényeseket, hogy a felmentvényt az igazgatóságnak ne adják meg. A közgyűlés ezután Szabó Frigyes dr. és Priegl István dr. ügyvédek felszólalása után az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megszavazta. Jelentéktelenebb ügyek letárgyalása után a közgyűlést véget ért.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujard, május 2.

A meg-megújuló eső a vetésekre jótékony hatással van. Ugy a tavaszi, mint az őszi vetések jelenleg kielégítően állanak.

A gabonaüzlet irányzata szilárd.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	11.40—11.70
300 mm. tengeri	5.90—6.—
Zab	8.50
Arpa	8.20
Rozs	8.—

Az árak ötvenkilogrammonként, kerekítve értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tévirati tudósítás.

Budapest, május 2.

Amerika hiányzik. Hínalat korlátozott, vételkedő gyenge, 6 ezer mm. 5—10 fillérral drágább.

Az árak 50 fillérenként, másként:

	Déli áriát	É. áriát
Buza 1911. májusra	12.90—13.21	12.75—13.06
Buza 1911. októberre	11.74—11.75	11.69—11.70
Rozs 1911. októberre	9.74—9.75	9.70—9.71
Tengeri 1911. májusra	6.66—6.67	6.62—6.63
Zab 1911. októberre	7.85—7.86	7.85—7.86

Budapesti értéktőzsde. (Táv. Tjelenítés.)

—Máj. 2.—

Magyar aranyárjádék 4%	— — — —	111.90
Magyar koronárjádék 4%	— — — —	91.25
Magyar koronárjádék 3 1/4%	— — — —	91.—
Magy. földtul. kötvény 4%	— — — —	92.50
Kerületi-állam. földtul. kötvény	— — — —	94.—
Magyar nyeresévsorozat kölcsön	— — — —	924.—
Észak- és székely sorjágy kölcsön	— — — —	186.—
Centrál. járadék papírban	— — — —	92.00
Centrál. járadék ezüstben	— — — —	96.25
Centrál. járadék aranyban	— — — —	115.25
Centrál. koronárjádék 4%	— — — —	92.85
1900. évi osztrák államsorjágy	— — — —	16.—
Centrál.-magyar bankrészvény	— — — —	12.20
Magyar hitelbank-részvény	— — — —	119.75
Centrál. hitelintézet részvény	— — — —	649.50
Centr.-magy.-államvasuti részvény	— — — —	760.50
50 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	19.—
Római birodalmi marka	— — — —	117.27 1/2
London vista	— — — —	299.92 1/2
Páris vista	— — — —	94.75
50 márkás arany	— — — —	33.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarmokának hivatalos árjegyzéke.

Tévirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként kerekítve értendők.)

1910. Máj. 2.

Buza (szokvány-működés):

75 kilogrammos	— — — —	11.00—11.05
76	— — — —	11.40—11.50
77	— — — —	11.20—11.30
78	— — — —	11.30—11.40

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	— — — —	8.90—10.95
Rozs	— — — —	8.10—8.80
Arpa	— — — —	7.85—7.70
Zab	— — — —	8.50—8.80
Tengeri	— — — —	5.20—5.90

Pénzt

jelzalog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolinna-utca 8. sz. saját ház a hírközlés mellett.

Végladás I 1258
Konyhaberendezési és háztartási cikkekben
 gyári áron jóval alul.
KOHN JÓZSEF bádogos, vízvezeték berendező és jégsezekrény gyár Arad, palota.

Csak rövid ideig!
Alkalmi bevásárlási forrás.

Végladás!
 Üzletfelosztás végett alkalmi vétel.
 Műhelyem és jégsezekrény nagyraktáram tovább fejlesztve.
 Arad, Batthyányi-utca 32. szám.
 Telefon szám 888.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem
 - Máj. 2. -
 Magyar elsőrendű: Öreg nehés páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; középső páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehés páronként 320 kilogrammon felül súlyban 169—170 fillérig; fiatal középső páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 180—183 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.
 Sertéslétszám: máj hó 1. napján volt készlet 22265 darab, máj 2. napján rólhatásott 333 darab, máj. 2. napján elszállított 172 darab, május 3. napjára maradt készletben: 22526 darab.
 A hízott sertés élelmezési irányzata csendes.

Felölös szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1911. május hó 3-án:
 A) bérlet. B) bérlet
Medgyasszay Vilmai felléptével:
Nagy kabaret estély.
 (Conferencier: Heltai Jenő; a zongoránál Csányi Mátyas ül.)
AZ EST MÖSORA:
 I. szakasz. Nyugati írók dalai:
 Gálans' ünnepség. (Babits, Szirmai.)
 Tavasz dal. (Szép, Reinitz.)
 Bölcső dal. (Ignotus, Szirmai.)
 Népies dalok:
 A kés. (Gábor, Szirmai.)
 A gunár. (Nádor.)
 Csüri Sári. (Szép, Jakobi.)
 Előadja: Medgyasszay Vilma urhölgy.
 Beltűs: Faunok tánc. Zongorán előadja: Csányi Mátyas.

II. szakasz.
A rendőrfőnök jó fiu.
 Boházat 1 felvonásban. Írta: Courtelin. Rendező: Heltai Jenő.
 A rendőrfőnök ... Vass Jenő.
 Floche ... Heltai Jenő.
 Breloc ... Várnay Jenő.
 Egy ur ... Szabó László.
 1.) rendőr ... Mázor F.
 2.) rendőr ... Polgár Béla.
 Pounes ... Halmai.
 Flochené ... Novák Irén.

Modern dalok:
 Ha a levelek lehullnak. (Szép, Reinitz.)
 Francia dalok. (Nagy Endre, Szirmai.)
 Zarándok. (Gábor, Szirmai.)
 Előadja: Medgyasszay Vilma urhölgy.
 Csipkerózsza: Magánjelenet. Előadja: H. Harmath Józsa.

Kuplék:
 A testőr. (Gábor, Szirmai.)
 A dada. (Gábor, Szirmai.)
 A raport. (Szép, Szirmai.)

Kezdete este 7 és fél órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

sz Andrásy-téri új Lloyd-palotában.
 Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerda 1911. május 3-án:
 1. Mozgófénykép-ujság. A hét világesemény a helyszínen készült mozgófénykép felvételekben. Az Apollo színház állandó műsor-száma. — 2. Berzasztó gyerekek! Kacagtató. — 3. Neró császár méregkeverője. Gyönyörű dráma. Színezett kép. — 4. Turin hó alatt. Természetutáni felvétel. — 5. Pests Charbinban. Helyszíni felvétel. Szenzációs kép. — 6. A fényképezőgép mint áruló. Dráma. — 7. Téli sportok St.-Moritzban. Sportkép. — 8. A cserkéltes. Dráma az amerikai polgárháborúból. — 9. A mulya Nauke. Kacagtató.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zárszékek 1 kor. I-és. hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 6, 7/8 és 9 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Saját zenekar.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Ruhafár. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simony-utca I. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, szerdán 1911. május 3.

1. Bandika süket. A kis Abelard legsikerültebb tréfája. — 2. Miss Harry a kígyóhölgy. Varieté szám. — 3. A csodavíz. Boházat. — 4. Az árva bábuja. Dráma. — 5. Thais. Szenzációs dráma. — 6. A véletlen játéka. Komikus. — 7. Melbourne. Természet után. — 8. A kalaptű. Humoros. — 9. Vadetetés. Látványosság. — 10. A kis-sármási földgáz. Eredeti helyszíni felvétel a természeti csodáról.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 35 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Dr. Vadász Ármánd
 ügyvéd 1839

irodáját május hó 1-étől Erzsébet-körut 33. számú saját házába (kir. Törvényszékekkel szemben)

helyezte át.

Üzlet átvétel.

A nagyérdemű közönségnek és kedves ösmerőseimnek szives tudomására hozom, hogy

Radó Gyula cégtől

25 évi ott működésem után kiléptem és a

„Turul” cipőgyár részvénytársaság aradi vezetését

átvettem.

Nagybecsü jóindulatáért és megtisztelő érdeklődésért esedezve

Maradtam kiváló tisztelettel

WEINBERGER EDE.

Ügyvédi irodámat

Batthyány-utca 25. sz. házba

helyeztem át.

Dr. Schütz Henrik ügyvéd. 1998

Aradon kaphatók:

Vojtek Kálmán gyógyszerárában, Vojtek és Weisz gyógyszeráranykereskedésében és Hegedüs Gyula pipere és illatszerekkereskedésében. 6841

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradit kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszerezniem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére ... 16 K. 50 F. luxus kivétel 20 „ 50 „

Telefon **WEINBERGER JÁNOS, ARAD** Telefon **312. sz.** **ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA.** TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENI

Őn csak akkor takarékoskodhat,

ha el nem mulasztja figyelembe venni, hogy csak akkor jár legjobban, ha szőrme és téli ruhaneműj, bunda, kabát, boa és karmantyui stb. elhelyezésére

1838

Beregszászy Lajos

szücsmester megbízható,
megóvó intézetét keresi tel.

Moly elleni gondozási munkálatokat személyesen és figyelmesen végzi. Tűz és lopás

érték szerint biztosítok. N. é. közönség szives pártfogását kérem, teljes tisztelettel

Beregszászy Lajos, szücs

Deák Ferenc-utca 32. szám.

Molnár Antal

épület- és butorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (sajátház)

Elvállalja minden e szakba vágó munkák készítését, úgymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal 3951

Molnár Antal,

épület és műbutorasztalos.

Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti színét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

Nagy üveg ára 2 korona.

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

Nagy mérlegjavító műhely.

**HAMMER
ZSIGMOND**

lakatos-, varrógép-, kerékpár- és mérleg-üzlet
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Készít minden e szakmába vágó javításokat olcsón és pontosan. Mérlegek hitelesítését olcsón és pontosan eszközölöm. Mérleg javításokat és átalakításokat vidéken is árkülönbség nélkül vállalom. Varrógép és kerékpárok jutányos árban kaphatók. 1057

Telefon 370. Telefon 370.

Uj-Verbászon

egy nagy fatelep két

nagy lakással közvetlen a Ferenc-csatornán fekvő,

azonnal kiadó!

Írásbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

1996

Szöllőkötöző-fonal

karikás- és zöldhajtás kötéshez eredeti minőségben a legjutányosabb árban kapható:

az Erdélyi- és Bácskai Iparáru Raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél 1484

Andrássy-tér 6. (Verbos ház.)

Csődtömegeladási hirdetemény.

Alólrott csődtömeggondnok közhírré teszi, hogy vb. Schwarz Jakab lippai kereskedőnek csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 4—144. tételszámok alatt összeírt fűszerüzleti berendezés, különböző fűszer, thea, rum, cognac, szappan, gyertya, triko, pamut és czérna-árak stb. a csődválasztmányának 1911. ápril 27. napján kelt határozata folytán zárt ajánlati verseny útján fognak eladni. Ajánlatuk a fenti árakra együttesen teendők. Az árak beszerzési ára 2033 K. 80 f., becsértéke pedig 4686 K. 70 f.

Ajánlattevők ajánlataikat a tömeggondnoknak zárt borítékban folyó évi május hó 15 én, d. e. 12 óráig tartoznak átadni és a becsérték 10%-át bánatpénzül ugyanott egyidejűleg letenni.

Az ajánlat elfogadhatósága felett a csődválasztmány fog dönteni. A csődválasztmány az ajánlatok elfogadásához kötve ninos, joga van az ajánlatokat elfogadni vagy visszautasítani, ellenben az ajánlattevő csak a csődválasztmány beleegyezésével léphet vissza, különben bánatpénzét elveszíti.

Akinek ajánlatát a csődválasztmány elfogadja, erről alólírott tömeggondnok által ajánlott levélben értesítve lesz. A vevő köteles az értesítéstől számított 3 nap alatt a vételárát készpénzben tömeggondnok kezéhez lefizetni, az üzlet s raktárhelyiséget pedig ugyanezen idő alatt kiüríteni, mert különben ajánlatától elóttanak tekintetik, bánatpénzét elveszíti és az új árverés az illető kárára s veszélyére fog megtartatni, anélkül, hogy a netán elérendő vételár-többletre igényt tarthatna.

Tömeggondnok és a választmány a leltározott áru minőségeért és mennyiségeért szavatosságot nem vállal, megjegyztetik azonban, hogy a csődleltár bir. végrehajtó és szakértő közbenjöttével vétetett fel.

A csődleltár és az üzlethelyiség a tömeggondnok közbenjöttével naponként d. u. 3—5 óráig megtekinthető. Az ajánlatnak a csődválasztmány által leendő eifo adása után az árakat ért bármely kár vagy veszély vevőt terheli.

A vétel után járó illetéket vevő viseli és tartozik azt a vételárral egyidejűleg készpénzben lefizetni. Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy ezen hirdetemény feltételeit magára nézve kötelezőnek elismerni.

Kelt Lippán, 1911. évi ápril hó 27-én.

Dr. Dobos Ignác

csődtömeggondnok, lippai ügyvéd.

1998

szücs**Kohn Jakabné**

angol és francia

gyermekruha-készítési

műterme

Arad, Weitzer János-u. 17.

(földszint.)

Ugyanott fizető és tanuló leányok felvételnek.

1933

Háztulajdonosok figyelmébe!

Értesitem a nagy érdemű közönséget, hogy

zsindely raktáramat

1974

áthelyeztem Kapa-utca 42. szám alá, a hol 18 collos első rendű dupla széles zsindelyt, melyből 1000 darab annyit takar, mint a közönséges 1500 darab **26 koronáért kapható.**

Szives pártfogást kér

SCHMIDL SÁNDOR.**Költözők**

figyelmébe ajánljuk

Klein Testvérek

hatóságilag engedélyezett vizsgázott villany-, gáz- és vízvezeték berendezőket, hol mindennemű berendezéseket, átalakításokat és javításokat a legjobb és legolcsóbban készíttetnek, 1690

Hunyadi-u. 1.

Telefon 707.

Telefon 789.

Közeledünk a költözködéshez

valaki tiszta lakást óhajt az forduljon bizalommal

Lovas Károly

lakás és ablaktisztítóhoz,

333

aki elvállal parkettás szobák, ablakok, kilincsek és szőnyegek tisztítását. Téli ablakok leszedését, zsaluk felrakását.

Telefon 789.

Lakás: Mihály-u. 86.b.

Uj czipő üzlet!

férfi, női és gyermek czipő kész raktár,
mérték utáni megrendelések, czipő felső-
rész készítése k, tűzése k

1318

KLEIN JÓZSEF-NÉL

ARAD,

Petőfi-utca sarok.

Apró hirdetések.

Zálogházból

nyitok arany, ezüst- és gyémánt-árukat voss és ol-
a Farkas Streiber
Arad, Tőkölly-tér 1. 2974

„2517676.“

levele van a főpostán. 2025

„Barna 23.“

levele van a főpostán. 2026

Nősülati hájtok.

Ismerettség hiányában oly haj-
don ismerettségét óhajtom, kinek
10—15,000 korona hozománya van.
Vagyonom 40,000 kor. Leveleket
„Nősülati óhajtok“ jelígre a kiadó-
hivatalba kérek. 2006

Egy csinos fiatal özvegy

oly fiatal ember ismerettségét ke-
resni, ki őt szabad óráiban szóra-
koztatná. „Szépasszony“ jelígre.
1953

Mely 25-30 éves házas leány

menne férjhez egy helybeli szolid
férfihez, ki rövidesen egy közeli
vidéki városban egy régi, jól jöve-
delmező vendéglőt boltal, át vesz.
Csekély hozomány kívánatlik. Le-
velek kéretnek e lap kiadói ivata-
lába „Csak komoly 40.“ jelígre.
2024

Könyvelőnőt

keres Glück Károly és Testvére,
Szabadság-tér 11. sz. 2004

Új ház

mely áll két szoba, konyha és
mellékhelyiségekből, 2 mellékpü-
lettel eladó Szekeres utca 2. sz.
1988

4 szobás lakás

utcai, erkélyvel és szükséges mel-
lékhelyiségekkel, a Boros Beni-tér
és Nádor-utca sarkán azonnalra,
avagy augusztus 1-re kiadó. Bőve-
bet Nemes Géza irodájában. 1991

Ujmikalakán

373. sz. sarokház 324□-öl terü-
lettel, azonnal eladó. Értekezhetni a
tulajdonossal ugyanott, vasárnap
d. u. 4 órától, hétfő este 9 óráig.
1992

Ügyes utazóügynököt,

— ki drogeria és gyarmatárunkban
jól van bevezetve — Arad és kör-
nyéke részére keres szállítóképes
legyfogyógyár. Magas kereset!
Ajánlatok „K. B. 10.“ jelíge alatt
e lap kiadóhivatalába kéretnek.
2000

Egy 4 évi gyakorlattal bíró

könyvelőnő, aki az összes irodai
munkákban jártas, június 15-re,
esetleg július 1-re állást keres.
Szíves megkereséseket „Szorgal-
mas“ jelíggel a kiadóba kér.
1997

Élpi ai kanca

5 éves, teljesen hibátlan vasderes,
nagy vérű, erős kötésű, kicünő
hátas, eladó. Magyarai Mhály jegy-
zónél, Apateleik. 1982

Szél-utca 4. számú ház

eladó. 1987

Zhőkölly Jmre-utca

37. szám alatt egy szép magas
kétszobás udvari lakás augusztus
hó 1-től kiadó. 1986

Ajánlom

a nagyérdemű közönség szíves fi-
gyelmébe mosó és vasaló intéze-
tetet, ugyszintén mindennemű
úszítást elvállalok. Arad, Deák
Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062

Kiadó

4 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-
helyiségekkel, villany-világítással-
ellátott, teljesen külön álló földi
szintes lakás azonnal, vagy május
hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-
rattal, száraz világos műhely, vagy
raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-
utca 5. sz. 939

Egy csinosan berendezett

fodrászüzlet jóforgalmu helyen,
hatszáz kornáért sürgösen eladó.
Cim a kiadóban. 1187

Butorok,

karnis, függönyök, majdnem uj
állapotban jutányos árak mellett
eladók, Boros Beni-tér 24. sz. a.
2021

Cigaretta-lőtésre

vállalkozik egy fiatal özvegy, szá-
zankint 50 fillérért. Található: B.
Választó-utca 25. sz. a. 2028

22 hektó 1908. évi termésű

gyoroki fehér bor eladó Mihálik
Bélanál Arad, Csernovits Péter-
utca 25. 1984

Azonnali felvételre

ügyes könyvelőnőt keresek, ki a
könyvitel, német, magyar levele-
zésben perfekt. Ajánlatok a ki-
adóba kéretnek. 1996

Könyvezető

(mérlegképes, perfekt erő) keres-
tetik aradi fűszerüzletbe. Ajánla-
tok „Szorgalmas“ jelígre a ki-
adóhivatalba kéretnek. 1985

Az esti órákra,

6—8-ig könyvelési, levelezési teen-
dők végzésére ajánkozik, mérleg-
képes könyvelőnő. Ajánlatokat
„M megbízható“ jelíge alatt a kiadó-
hivatal továbbit. 2022

Német kisasszony

ajánkozik 1—2 gyermek mellé.
Cim: Heim Domokos-utca 1. 2027

Csinosan butorozott

utcai különbejárattu szoba, elő-
szoba használattal, jutányosan ki-
adó: Szent-Péter-tér 7. 2028

Egy jóforgalmu

és 82 év óta fennálló vegyeske-
reskedés vidéken házzal átadó. —
Cim a kiadóhivatalban. 1771

Kéztelek

480 □-öl, Belvárosban, szabad
kézből eladó. Cim a kiadóhivatal-
ban. 1872

Ki venne nőül

19 éves polgárlányt, egyetlen gyer-
mek 400.000 kor. vagyonnal? Azon-
kívül még sok száz vagyonos hölgy
előjegyezve. Csakis azok jelent-
kezzenek, kiknél gyors házasság
lehetséges. Schlesinger L., Berlin 18.
1398

Kézscr könyvek

jutányos áron Pichler Sándor
könyv-, papir- és írószerkereske-
déseben kaphatók Arad, Szabad-
ság-tér 1. 1918

Jég

háztartási célokra naponta házhoz
szállítva 6, 8, és 12 koronás havi
bérletben megrendelhető az „Aradi
Jégtelep“ jéggyáránál Petőfi-u 7a.
telefon 199 sz. 1823

Két munkáslapok és köny- vecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászon-
kötésben, javított új, célszerű vo-
nalozással 1 koronáért, puha vá-
szonkötésben 60 fillérért kap-
hatók Ingusz I. és Fia könyv- és
papirkereskedésében. Andrassy-tér
16. Telefon 517. 555

Telefon 638. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázolómeister
Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-
munkákat legegyszerűbb kiví-
teltől legdiszesebbig, továbbá
természetes fautánzatokat (flo-
derozást) színes üvegekkel ki-
rakott gipszfestést úgy hely-
ben, mint vidéken. 101

Eladó

16—18 métermázsa prima per-
szelt szalonna, olalanként 36-tól
50 kilóig, métermázsként 184
korona, az egész egyszeri vételmél
métermázsként 180 korona,
ugyanott 3 vizsgázott gépész ke-
restetik a nyári cséplésre. Ujszent-
anna, Szentendrey Béla. 1498

Egy minden cselédeány,

esetleg bejárónó azonnal helyet
talál. Cim a kiadóhivatalban.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban 1874

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban)

Műhely áthelyezés!

Értesitem Arad város és vidéke
közönségét, hogy

épület és műlakatos műhelyemet
május 1-én Rákóczy-u. 30. sz. alól
Zoltán-utca 6. sz. alá helyeztem át.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelttel!

Benkő József,
épület és műlakatos. 2017

Keresek

november 1-ére két 4 szobás

lakást.

Két lakásból álló földszintes
épület előnyben részesítették.

Cim a kiadóhivatalban. 1940

Elsőrangú biztosító intézet
aradi főügynöksége

üzletszerzőket

keres. Kik ily minőségben már
voltak, előnyben részesülnek.

Cim: a kiadóhivatalban.

1990

Legszebb ernyők! Legjobb fűzők!

Varga D. Daninál kaphatók Arad, Andrásy-tér 20. sz.

Ernyő javítások és áthuzások pontosan és gyorsan készíttetnek. 4518

Deréktűzők méret után a legújabb formákban.

Apró hirdetések.

Gyermektelen házmasterpár

kerestetik, hol az asszony a lakás takarítását végezné lakásért és fizetés mellett. Kik szobalányi minőségben hosszabb ideig szolgáltak, előnyben részesülnek. Ajánlatokat „Tiszta” jelígyére kérik.

1796

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szerkeszthetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni.

1921

Jó ebéd és vacsora kosztot

kaphat 2—3 uri ember 50 koronáért. Cím a kiadóban.

1966

Lüszter köpenyek

13 koronától feljebb, fekete, szürke és togethof színben minden nagyságban kaphatók Hoffmann Sándor cégnél, Színház-épület.

4268

Ügyesebb parádés kocsis

nőnek, kerestetik irasághoz. Cím a kiadóhivatalban.

1793

Keresek

azonali felvételre fiatal női modelleket, jó fizetéssel. Szent Pál-u 3. sz.

1971

Kerpel Jzso

ajánlja 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Üzleti könyvek, n. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Bornyilvántartási iver készlete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon.

1451

Jóforgalmu vegyeskereskedés

más vállalat miatt azonnal eladó. Ujmikalaka, Fő-ut 13.

1917

Kiadó

a Szabadság-tér 16. szám alatti második emeleten két utcai szoba és fülkéből álló garson lakás, mely irodának is igen alkalmas. Bővebbet ugyanott a Domány-irodában.

1979

Eladó

Fejsze-utca 3. számú építési telepen mindennemű faanyag, állványfák, építési szerszámok, régi fa- és vasablakok jutányos áron, ugyanintén keramit és cementlapok.

1891

Kasznáit, de jókarban levő villanycsillárok

olcsón eladók. Cím a kiadóhivatalban.

1931

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Csanádvármegyében, Végegyháza községben építendő római katolikus templomra.

Előszámitott költség: 44170 korona 33 fillér. Zárt írásbeli versenytárgyalás Végegyházán, a község háza hivatalos helyiségében 1911. év május hó 15-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Ajánlattevő az ajánlott összeg 5%-nak megfelelő készpénz, vagy elfogadható értékpapirokból álló bánatpénzzel terhelt, ivenkiint 1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő felirással ellátott írásbeli ajánlatot tartozik benyújtani, melynek tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő az árlejtési- és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Ajánlatok 1911. május hó 13-án délelőtt 12 óráig nyújthatók be a véghegyázai rom. kath. lelkészi hivatalnál, hol a költségvetés, tervrajz és feltételek megtekinthetők.

Az építő-bizottság fenntartja magának a jogot a versenyajánlatok közzél, hogy szabadon választhasson, esetleg mind melőzhesse.

Végegyháza, 1911. évi április 27-én.

1899

Községi templom építő-bizottság.

Műhelyáthelyezés!

Tisztelettel értesitem ügyfeleimet, hogy

minta- és gazdasági gépasztales műhelyemet

május hó 1-én Mikes Kelemen-utca 45—47. sz. alól

Gyár-utca 10. sz. alá helyeztem át,

Pótlásra kiválóan alkalmas, fajtiszta 2 éves

gyökeres ripária portális vesszőt

nagyobb mennyiségben előnyös áron szállít:

Hámory gazdaság szőlőoltványtelepe

Aradon, Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

4261

Szőlővédelemhez réz-kénpor

garant. minőségben, eredeti árak mellett.

2010

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria üzlete Aradon.

hol egy, mint eddig, készítek minden e szakmába vágó munkát gyorsan és pontosan, jutányos árak mellett.

Szíves pártfogást kér, tisztelettel

Kronberger István,

minta- és gazdasági gépasztales.

2008

Ugyanott egy kukorica sorvető-gép szabadalom is eladó.

Mégegyszer annyi ideig tart,
ha szörme és téli ruháit
nyári gondozásra adja ::

MAYER MIKLÓS
szücsmester
Arad, Kossuth-utca 5. sz. alatti
megóvó intézetébe,

ahol mindennemű téli ruhák és
szörmék, tűz és lopás elleni biztosítással, felelősség mellett, legnagyobb gondal lesz kezelve.

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.
Mairovits kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legelősebb árt. 4407

187—1911. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a, értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tetscseni cs. kir. járásbíróságnak 1911. évi Cb. II. 1024. számú végzése következtében Hartwig és Vogel bodenbachi cégé javára 79 kor. 55 fill. s jár. erejéig 1911. évi április hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglal és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m. egy bolti berendezés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbíróság 1911. évi V. 74/2. számú végzése folytán 79 korona 55 fillér. tökekövetelés, ennek 1911. évi február hó 3. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 18 korona 39

fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig. Ópécskán végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1911. évi május hó 8-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pécska, 1911. évi április hó 25. napján.

Szabó Imre

kir. bír. végrehajtó

1983

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

1864

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcseréltetnek

TELEFON 438.

TELEFON 438.

Nyári gondozásra és megóvásra

elvállalok legjutányosabban mindennemű szörmeárut, városi bundák és téli ruhákat szavatosság mellett, tűz és lopás elleni biztosítással egybekötve.

1781

Kovács Géza

szücsmester ARAD, Ferray-
utca, Nádasdy-palota.

HOFFMANN SÁNDOR

ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.

Telefon szám 10.

Kérem a kirakatokat megtekinteni :: ::

3 napig és míg a készlet tart, kivételes olcsó árakban szerb vásznak, 15 színben, jól mosható, métere 22 kr.

Jól mosható ruhavásznak, remek színek, fehér és fekete is, métere 35 krajcár.

Mosó delaineok és crettónok legújabb mintákban 30 krajcártól feljebb.

Selyem batisztok, 150 minta, olyan mint a valódi selyem, métere 50 krajcár.

Feltűnő olcsóság! női hosszú lüszter-köppeny, tegethof, szürke és fekete színben 6.50 forint.